

BIBLIA ÉS GYÜLEKEZET

2013. március

A Biblia Szövetség folyóirata

XXV. évfolyam 1. szám

Aldott húsvéti ünnepet kívánunk!

Ára: 350,- Ft

*„Miért keresitek a halottak között az élő?
Nincs itt, hanem feltámadt.”*

(Lk 24,5-6)

**Ifjúsági szilveszter
Pécelen, a BSZ székházában**

NAGYCSÜTÖRTÖKI VÉGRENDELET

„MERT ÉN AZ ÚRTÓL KAPTAM,
AMIT KÖZÖLTEM IS VELETEK,
HOGY AZ ÚR JÉZUS AZON AZ
ÉJSZAKÁN, AMELYEN ELÁRULTÁK,
VETTE A KENYERET,
HÁLÁT ADVA MEGTÖRTE,
ÉS EZT MONDTA:
VEGYÉTEK, EGYÉTEK!
ÉZ AZ ÉN TESTEM, AMELY
TIÉRTÉTEK MEGTÖRETIK,
EZT CSELEKEDJÉTEK
AZ ÉN EMLÉKEZETEMRE.
HASONLÓKÉPPEN A POHARAT IS
VETTE, MIUTÁN VACSORÁLT,
ÉS EZT MONDTA:
E POHÁR AZ ÚJ SZÖVETSÉG
AZ ÉN VÉREM ÁLTAL,
EZT CSELEKEDJÉTEK,
VALAMENNYISZER ISSZÁTOK
AZ ÉN EMLÉKEZETEMRE. MERT
VALAMENNYISZER ESZITEK
E KENYERET, ÉS ISZTOK
E POHÁRBÓL, AZ ÚR HALÁLÁT
HIRDESSÉTEK, AMÍG ELJÖN.”
(1KOR 11,23-26)

Talán a világtörténelem legsötétebb éjszakája volt a nagycsütörtöki, amikor a páskavacsorán Júdás átvette Jézustól a kedvencnek járó első falatot, és eltávozott, majd megjelent egy katonai csapat élén, hogy áruló csókkal jelt adjon a Mester elfogására. Az emberi gonoszságnak ebben a sötétségében hirtelen kigyulladó reflektorfényként születik meg Jézus válasza az árulásra és az emberi gonoszságra: a nagycsütörtöki végrendelet, végakarát. Ez a végrendelet a Bibliában több helyen is olvasható, mint az úri szent vacsora szerzettetésének igéje, azzal a meghagyással, hogy majd halála után „ezt cselekedjétek, az én emlékezetemre” (1Kor 11, 24).

Amikor egy gazdag ember végrendeletéről van szó, a végrendelet halála után mindenki izgalommal várja, hogy a jegyző felbontsa és ismertesse annak tartalmát. Minden családtag és rokon kíváncsi arra, hogy mit örökölt. Viszont a Bibliában nem egy gazdag embernek, hanem a királyok Királyának és urak Urának végrendeletét olvashatjuk.

Folyóiratunk jelen számát azzal a szándékkal terveztük meg, hogy felbontsuk és megismerjük Jézusnak ezt a csodálatos végrendeletét, végakarát. Az egyes cikkek tehát szeretnék közelebb hozni Urunk végakarátának részleteit, hogy szívünkbe fogadhasuk a lelki kincseket. Mert, mint látni fogjuk, igen nagy értéket örökölt Isten népe az úri szent vacsora szentségében.

Hiszen nem arról van szó, hogy egy szép szertartást örökölt Isten népe, amelyben csillog az aranyozott kehely, és ünnepélyes csendben, vagy éneklés közben veszik az emberek a kenyeret és a bort. Nem is olyan varázsitalt kapunk, amit ha megiszunk, lemossa, eltörli bűneiket. Nem is arról van szó, hogy az ostyában magát az élő, anyagá változtatott Krisztust vesszük újra meg újra magunkhoz, akit ráadásul az ostyában még imádnunk is kellene. Aki felbontja Jézus végrendeletét, hamar megérti, hogy abban, bizony, ezekről a dolgokról szó sincs. Mi tehát azért tartjuk mindennél fontosabbnak, hogy megismerjük a végrendelet minden részletét, mert azt némelyek megpróbálják megghamisítani.

A végrendelet tartalmáról most bevezetésképpen csak annyit, hogy az ott tartja hitünket a kereszt mellett. „Az Úrnak halálát hirdessétek...”! Jézus tehát azt akarta, hogy soha ne feledkezzünk el arról, ami egykor a kereszten értünk történt. Ne feledkezzünk el arról, hogy ott ő, maga szenvedte el bűneink igazságos büntetését, és hogy nem Pilátus és nem a zsidó főpapok, de nem is Júdás árulása miatt került oda, hanem miattunk és érettünk. Jézus azt akarta, hogy amikor követőiben a bűneik bocsánata felől a Sátán kételyeket ébreszt, és azt súgja nekik, hogy bűneik miatt kiestek a kegyelemből, akkor ők hitükkel nézzenek a keresztre, s gondoljanak arra, hogy bűneik ott és akkor tökéletesen megbocsáttattak Krisztus áldozatáért. Ő azt akarta, hogy az övéi, valahányszor az úrvacsorát magukhoz veszik, emlékezzenek arra, és erősödjenek meg abban a hitben, hogy Jézus a

végrendeletében nekünk hagyott ajándékát (bűnbocsánat, örökélet) soha nem változtatja meg!

Az úri szent vacsora szentsége ugyanakkor arra is emlékeztet, hogy Krisztus nem maradt a kereszten, mert feltámadása után dicsőséges testbe öltözve felment a mennybe, és ült az Atya jobb-jára. Onnan jön majd testben vissza, hatalommal és dicsőséggel. Tehát Krisztus nem kenyérben és nem ostyában érkezik vissza, nem töretik meg a teste újra az úrvacsorában (sem fizikailag az ostyában), mert ő most már uralkodik, amíg ellenségei a lábai alá nem vettetnek. Krisztus úgy rendelkezett, hogy az úrvacsorát gyakorló követői hitükkel őt a mennyben keressék, és vele hit által egyesüljenek, belőle hit által részesüljenek. Mert a nagycsütörtöki végrendelet igazi öröksége és legnagyobb kincse maga, Krisztus! Erre a titokra utalnak a szerzettetési igék szavai: „... vegyétek, egyétek! Ez az én testem...”, „e pohár az újszövetség az én vérem által”. Az úrvacsora jegyei tehát nem önmagukra, nem a bennük levő Krisztusra mutatnak, hanem felfelé, az élő, feltámadott, mennyei Krisztusra, akivel az úrvacsora jegyeit magához vevő hívőt a Szentlélek összekapcsolja.

Olyan jó, hogy a nagycsütörtöki végrendeletet nem lehet megváltoztatni, mert Jézus Krisztus nem változik meg soha. A bűnnel küszködő hívő embernek nagy szüksége van arra, hogy az ő keresztjére ismételten hittel felnézessen. Földi életünk nagy öröme, hogy megerősödhetünk a Krisztusban való elrejtettség hitében, és átélhetjük azt, hogy mindenre van erőnk a Krisztusban. Mivel Isten gyermekeit ezekben a dolgokban erősíti az úrvacsora, ezért számunkra ez szentség, amiben részesedni nagy kiváltság, és a hitben való megerősödés áldott alkalmá.

Legyen hát hála a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak, ezért a nagycsütörtöki végrendeletért! Kívánjuk, hogy ennek kibontása minél több olvasónak jelentsen örömet!

Dr. Sípó Ete Álmos / Tápiószele

„AZ ÚRNAK HALÁLÁT HIRDESSÉTEK, AMÍG ELJÖN”

– ÚRVACSORA: A SZENT JEGYEK ÉS AZ EVANGÉLIUM ÖSSZETARTOZÁSA –

Amikor Jézus „vette a kenyeret” és „a poharat is vette”, és elmondta az előbbi szavakat, akkor két dolgot kötött össze. Egyfelől a látható szent jegyeket (kenyér és bor), másfelől az ígét – pontosabban az evangéliumot –, az örömhírt. Hangsúlyoznom kell: Jézus, maga kötötte össze a két dolgot, amikor az úrvacsora sákramentumát szerezte, a zsidó páska-vacsora kiteljesedéseként, s végső lezárásaként. Az örömmüzenet – amit Jézus a szent jegyek kézbevétele közben mondott – nem csupán szóbeli információ volt, hanem annak a küszöbön álló történeti eseménynek a bejelentése, hogy teste megtöretik és vére kiontatik, azaz meg fog halni. A szomorú eseményt azok a szavai tették örömmüzenet-té, amelyek szerint ez a megtöretés és vérontás „*tiértetek*”, azaz követői üdvösségéért történik meg. Jézus kinyilvánított akarata az volt, hogy tanítványai, valahányszor csak megismélik ezt az ünnepélyes szertartást, a jegyekkel összekapcsoltan mondják el az örömhírt, egészen dicsőséges visszatéréséig. Ezzel a szertartással hirdessék halálát, mint üdvösségük egyedüli alapját! Ez mind a mai napig így is van: a szent jegyek, összekapcsolva az evangélium ígéivel (a szereztetési ígéekkel), együtt alkotják a szent sákramentumot, amiben Jézus hű követőinek szükséges részesülniük. Ezért Jézus mindenkor tanítványai kezükkel magukhoz veszik a szent jegyeket, ugyanakkor hitükkel is magukhoz veszik az ahhoz kapcsolt drága evangéliumot: Jézus teste megtöretett és vére ontatott, ami azt jelenti, hogy „*Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint*” (1Kor 15,3).

Itt és most az a feladatunk, hogy rámutassak a szent jegyek és az örök evangélium összetartozására.

(1) AZ EVANGÉLIUM ELSŐDLEGESSÉGE

Az evangélium Jézus által elmondott ígéi teszik sákramentumi jegyekké a kenyeret és a bort.

Ha nem hangzik el Jézus szava – az örömhír (pl. „*ti értetek megtöretik*”, „*kiontatik a bűnök bocsánatára*” Mt 26,27) –, akkor csak közönséges étkezési kenyér és bor marad az, amit kezébe vett. Az evangélium szavai azonban elhangzottak, és megszentelték a közönséges ételt. Jézus azonban – nyilvánvaló módon – a kenyér és pohár kézbevétele és az örömhír elmondása során egyáltalán nem olvadt a szent jegyekbe, hanem azokon kívül maradt, hogy majd néhány óra múlva teste valóban megtöressék és vére valóban kiontatassék. Mivel a közönséges ételt az evangélium elhangzó szavai szentelték meg és ragadták ki profán jelentésükből, ezért az evangélium ígéi nélkül azóta sincs sákramentum.

“Amit eddig előadtunk erről a sákramentumról, bőségesen megmutatják, hogy nem azért rendeltetett, hogy évenként egyszer vegyük immel-ámmal, ahogy mostanában szokásos, hanem, hogy minél gyakrabban éljenek vele a keresztyének mindnyájan, hogy gyakorla újítsák fel emlékezetükben Krisztus szenvedését s ezzel az emlékezéssel tartsák fenn és erősítsék hitüket s egyrészt buzdítsák magukat, hogy vallást tegyenek Isten előtt az Ő dicsőségéről és hirdessék jóvoltát, másrészt táplálják ezzel az emlékezéssel a kölcsönös szeretetet, s tegyenek egymást közt is bizonyoságot e szertetről, amelynek kötelékét a Krisztus testével való egyesülésben láthatják.”
(Kálvin, Inst. IV.)

Az úrvacsora szertartásának elején elhangzó szereztetési ígékben ma is újra elhangzik az örömhír, és ez az, aminek nyomán a közönséges kenyér és bor ma is megszentelődik, önmagán túlmutat, hiszen Jézus testének és vérenek jelévé minősül. Jézus szavai ma sem idézik elő, hogy Jézus mintegy egyé váljon a teremtett anyaggal, hiszen a véges nem zárhatja magába a

végtelet. De, aki hiszi Jézus evangéliumát, annak számára a kenyér és bor nem közönséges étel többé, hanem szent étel és ital. Aki nem hiszi az evangélium drága ígét, annak az úrvacsora jegyei nem jelentenek semmi rendkívülit. Mindebből kitűnik, hogy az evangélium ígéjének elhangzása a kenyér és bor felett kulcsfontosságú jelentőséggel bír.

Ezt akkor értjük meg jobban, ha belegondolunk, hogy az evangélium szavai, amelyek írott és hirdetett formában jutnak el hozzánk, önmagukban szentek, azaz a kenyér és bor jegyei nélkül is csodálatosak és hatalmasak. Ámde a kenyér és bor az evangélium nélkül csak közönséges étel marad. „... az első hely a szent Igét illeti, míg a másodikon a Sákramentumok vannak. Bizonyos értelemben azt is mondhatnók, hogy a Sákramentumok nem egyebek, mint maga az Ige, ti. az Ige kiábrázolása, érzékileg, észlelhető cselekedetekben kifejezve, úgy hogy a Sákramentum a kegyelemnek ugyanazt az üzenetét hozza a szemnek, amelyet az Ige hirdet a fülnek. Azonban mégis azt kell mondani, hogy a Sákramentumok az Igének jegyei és pecsétjei, szóval, hogy azoknak az Igét kell szolgálni és hogy az Ige nélkül csak üres formák volnának, míg az Ige a Sákramentumok nélkül sem veszítene semmit jelentőségéből. Az Ige, mint kegyelmi eszköz, nemcsak arra szolgál, hogy erősítse a hitet, hanem hogy hitet ébresszen. Ezzel szemben a Sákramentumok csak a hitnek erősítésére szolgálnak. Az isteni Igét mindenkinek hirdetni kell; az Evangéliumban békességet kell hirdetni, még pedig úgy a távollévőknek, mint a közelieknek; de a Sákramentumok csak a szövetséghez tartozóknak rendeltettek el, a hívőknek és azok utódjainak.” (W. Heyns, Református Dogmatika; 225-226. o.) Az előbbi szavakból levonhatunk legalább két következtetést: a református istentiszteletben a Krisztus-

központú ígéhirdetésnek kell a közép-pontban állni, és nem kerülhet vele egy szintre (!) az úrvacsorai szertartás. Továbbá: amint az már az úrvacsora szereztetési körülményeiből is kiderül, Jézus az úrvacsora sákramentumát azoknak adta, akik őbenne hittek. Ezért ma sem élhetnének vele azok, akik (még) nem hisznek az örömhírben, (még) nem tartoznak Jézus elkötelezett követői közé. Ezt egyfelől maguknak is be kellene látniuk, másfelől az egyház-községek vezetőinek feladata volna, hogy eltanácsolják őket az úrasztalától, addig, amíg Jézus evangéliumát valóban megértik és hiszik.

(2) AZ ÚRVACSORA HIRDETI AZ EVANGÉLIUMOT

Az úrvacsorai szertartás – a szent jegyek az elhangzó örömhírral együtt – ismételten ráirányítja Jézus követőinek figyelmét a történelmi Jézus Krisztus személyére, és különösképpen nagypénteki kereszthalálára. Ő azért jött el erre a földre, hogy betartsa Isten törvényét, szent és tökéletes földi életet éljen, és ezzel megszerezze híveinek az igazságot. Valamint azért, hogy tökéletes Igazként magára vegye a bűnösök bűneit, és az ezekért megérdemelt isteni átok és kárhozat bűntetését. Bűnné és átokká lett, hogy

egyszeri és tökéletes áldozatával kiengesztelje a szent és igazságos Istent, s nekünk bűnbocsánatot szerezzen. Így erősítette meg azt az új és örök kegyelmi szövetséget, amit Isten köt azokkal, akiket erre kiválasztott, akik hisznek Jézus evangéliumában. Jézus, életével és halálával valami olyasmit szerzett meg, amire az embereknek égető szüksége van, de amit maguk nem képesek kiérdemelni. Ez az örömhír az, amire az úrvacsora ráirányítja Isten népének gondolatait, s aminek emlékét elevenen tartja bennük, egészen az Úr Jézus Krisztus visszajöveteléig. Az úrvacsora ugyanazt jelenti a hívőknek, amit Pál így fogalmazott meg: „... mindenekelőtt azt adtam át nektek..., hogy Krisztus meghalt a mi bűneinkért az Írások szerint...” (1Kor15,1-4). „Az úrvacsora nekünk tükröként adatott, melyben megláthatjuk Jézus Krisztust, aki keresztre feszítettett, hogy a kárhozattól minket megszabadítson, s aki feltámadott, hogy igazságot és örök életet szerezzen számunkra.” (Kálvin)

Miközben az úrvacsora hirdeti az örömhírt, aközben emlékeztet Jézus egyszeri és tökéletes áldozatára: „*ezt cselekedjétek az én emlékezetemre...*”. A jelenleg mennyei dicsőségben uralkodó, és királyi jótéteményeit kiárasztó Krisztushoz a Golgotán keresztre feszített Jézuson át vezet az út, és aki üdvössége felől bizonyosságot akar nyerni, annak emlékezetben vissza kell térnie a kereszthez, ahol életét adta értünk. Az emlékezet olyan, mint egy titkos könyvtár – írja Victor János. Emlékezni annyi, mint elővenni ebből a rejtélyes könyvtárból egy sárguló kötetet, és felnyitva annak lapjait, életre támasztani a betűkben szunnyadó életet. Az a csodálatos az emlékezet világában, hogy annak tartalma nem szunnyad egészen. Amit egyszer átéltünk, az továbbra is hat ránk, befolyásol minket. Csakhogy az emlékek minősége folyton halványuló, gyengülő. A feledés pora belepi könyvtárunkat... Az úrasztalához emlékezni is járulunk. Bizonyosságot teszünk arról, hogy lelkünk titkos könyvtárában mindnyájan elhelyeztünk mindennél előkelőbb, díszes helyen egy aranybetűkkel írott szentséges okmányt, amelyen az van feljegyezve, amit a mi Urunk Jézus Krisztusról

A római katolikus misében az áldozás során először is a fizikai jegyek lényege – nem külsője, hanem 'lényege' – a pap szavai nyomán átváltozik a valóságos Jézussá, aki minden egyes alkalommal fel is áldoztatik a pap kezei által. A papban – úgymond – Jézus cselekszik, s áldozza fel önmagát. Eszerint az áldozás alkalmával Jézus keresztségű áldozata folyamatosan és valósággal – ámbár vértelenül – újból megismétlődik.

Ez a felfogás

- **a)** a mennyben lévő, megdicsőült Jézusról eltereli a figyelmet, helyébe állítja az itt és most, az ostya anyagi formájába zárt Jézust;
- **b)** az 'átváltoztatott' ostyát, ami anyagi valóságként Istennek mondatik, vallásos imádat tárgyává teszi;
- **c)** Jézus egyszeri és tökéletes golgotai keresztségű áldozatáról eltereli a figyelmet, egy újabb áldozati eseményt, egy itt és most történő újabb valóságos (!) áldozatot állítva mellé;
- **d)** a bibliai evangéliumba vetett hit helyett a misével kapcsolatos tévtanokba vetett hitet követeli meg az emberektől;
- **e)** azt a téves benyomást kelti, hogy a hívő a szája által részesülhet az üdvözítő Jézusból és nem az evangéliumba vetett hit által.

Ilyen állításokra azért jutnak, mert nem figyelnek eléggé a Bibliára. Az idézett felfogásnak egyetlen eleme sem vezethető le Jézusnak az úrvacsorára vonatkozó állításaiból. Ezért történt, hogy a bibliamagyarázó reformátorok nem fogadták el az áldozást úrvacsora gyanánt, hangsúlyozva, hogy két különböző szertartásról van szó. Követve hitüket, nekünk is óvakodnunk kell attól, hogy az áldozást úrvacsorának tekintsük és egymással felcserélhető szertartásokká nyilvánítsuk, hiszen két, kibékíthetetlen ellentmondásban álló tanítással és szertartással van dolgunk. A bibliai tanítás szerint az úrvacsora nem állít Jézus golgotai áldozata mellé egy újabb, itt és most végbevitt – vértelen – áldozatot, hanem mintegy „tükrökben mutatja”, meghirdeti és megerősíti az Úr Jézus ott és akkor, nagypénteken végbevitt golgotai keresztségű áldozatát, ami – tökéletes és egyszeri – engesztelő áldozat volt a mi bűneinkért.

Kicsinek tűnő, ámde mégis kardinális különbség áll fenn aköz, hogy egy szertartás meghirdeti, vagy valóban megismétli Jézus áldozatát. Ezt a különbséget nem engedjük elmosni azok által, akik posztmodern és hitetlen relativizmustól vezérelve ezt – „szeretetből” – meg akarnák tenni, s egyúttal hívjuk mindezek megfontolására az olvasókat!

tudunk. Örök életnek beszédei ezek. Fényük akkor is beragyogja életünket, ha a mindennapi gondok, szenvedésekkel való vívódások lefoglalva tartanak. Elő akarjuk hívni, fel akarjuk eleveníteni ezeket az emlékeket. Tudatosan magunk elé akarjuk állítani annak képét, akinek teste értünk megtörtetett és vére értünk folyt, hogy mind erőteljesebb étellel hassa át lényünket.

(3) AZ ÚRVACSORA MEGERŐSÍTI AZ EVANGÉLIUMOT

Az úrvacsora azonban nem csak meghirdeti Jézus nagypénteki, egyszeri és tökéletes engesztelő áldozatát, s annak tényleges múltbéli valóságát, hanem – fizikai jellegénél fogva – meg is erősíti azok számára, akik hittel élnek vele. Fizikálisan részesülve a szent jegyekben, megerősödik a hívőkben annak a már elhitt jóhírnék valósága, hogy Jézus Krisztus teste nagypénteken érettük ténylegesen megtörtetett, szétromboltatott, és vére érettük ténylegesen kiontatott – azaz élete nagypénteken feláldoztatott üdvösségük érdekében. Örömmel fogadjuk, hogy Jézusunk éppen így akarta megerősíteni bennünk, anyag-emberekben az örömhír szavait, hogy megszilárdítsa bennünk kereszthalálát – ami az időben korábban történt – fizikai valóságát. Hálásak vagyunk azért, mert az általunk megfogható, lenyelhető jegyek által is a szívünkbe akarta vésni, hogy „*tiérettetek*” törtetett meg a testem, a ti bűneitek bocsánatáért ontatott ki vérem. Az úrvacsorázás alkalmával megerősítést nyer bennünk, hogy „... az *Ő teste a keresztfán énértetem olyan bizonyosan megáldoztatott és megtörtetett, vére pedig kiontatott, amilyen bizonyosan szememmel látom, hogy az Úrnak szolgálja a kenyeret számomra megtöri, és a poharat nekem nyújtja...*” (Heidelbergi Káté, 75. és 79. kérdés-felelete). Ezért, amikor úrvacsorázunk, mindig tudatosíthatjuk magunkban, hogy Jézus evangéliuma nem valami történetileg alaptalan emberi teória, nem az őskeresztyének irracionális hite vagy hitvallása, nem egy szép, de alaptalan álom, valóságtól elrugaszkodott mítosz, irracionális illúzió, aminek semmi köze az anyaghoz, térhez és időhöz. Igazság és valóság ez, ugyan-

úgy, mint a szent jegyek, amiket fizikai valójukban érzékelünk, és amiket magunkhoz is veszünk a lelkipásztor vagy presbiter kezéből.

(4) AZ ÚRVACSORA MEGERŐSÍTI A HITET

Miközben az úrvacsora hirdeti és megerősíti az örömhír igazságát, valóságát, aközben megerősíti a hívőknek az evangéliumba, az Úr Jézusba vetett igaz hitét is. Azaz megerősíti azt a hitet, amit ő maga teremtett a hívők szívében az evangélium ígéje, ill. az abban munkálkodó Szentlélek által. Hangsúlyozni kívánom, hogy az úrvacsora nem a Jézusba vetett, ún. egzisztencialista hitet erősíti meg. Az egzisztencialista hit – amire a neoortodox és neoliberalis teológusok és lelkészek hívnak – nem más, mint egy irracionális döntés Jézus mellett. Az egzisztencialista hit számára nem

FÜLE LAJOS: ELI! ELI!

Nagypénteken JÉZUS már
szinte néma.
Ha szóra is nyílik még ajka néha,
Pilátusnál, majd végül a
keresztben,
arról beszél,
mit értünk végezett el,
s mibe került.
Bizony hallhatja bárki,
hogy ELI! ELI!
LAMA SABAKTANI!

fontosak a Jézussal kapcsolatos bibliai, történeti tények (pl. a megszületésével kapcsolatos tények sem), sőt, az ilyen ember kritizálja a Jézussal kapcsolatban leírt bibliai tényeket: pl. kijelenti, hogy Jézus kereszthalála nem engesztelő, helyettes áldozati halál, vagy nem fogadja el, hogy ő valóban feltámadt harmadnapon, és felment a mennybe. Ugyanakkor azt állítja, hogy mindennek ellenére (!) hisz Jézusban. Nos, aki így gondolkodik, annak Jézusa nem azonos a bibliai Jézussal. Voltaképpen csak egy magának kitálat, tetszőleges tartalommal megtöltött szellemalakban hisz, amit Jézusnak nevez. A „más Jézusba” vetett hit („irracionális ugrás”) pedig távolról sem azonos a bibliai, a Szentlélek által munkált igaz hittel.

Az a hit, amit Isten munkál az evangélium és a Szentlélek által, a Jézussal kapcsolatos objektív történelmi tényeken és érvelésen nyugvó, racionálisan átgondolt-megfontolt döntés, amit éppen a racionálisan felfogható jó hír által teremtett Isten az íghallgatók szívében. Amikor pedig az úrvacsora újra és újra a Jézusban hívők elé tárja az örök evangéliumot, és jegyeivel megerősíti annak igazságát, akkor egyúttal a Jézusba, ill. evangéliumába vetett személyes hitet erősíti meg. Az úrvacsora tehát nem az egzisztencialista, hanem csakis az igaz hitet erősíti.

Az Úr Jézusba vetett hit megerősödése együtt jár a vele való találkozással is. Az úrvacsora nem csak emlékezés Jézus nagypénteki kereszthalálára, hanem több annál: Jézussal való találkozás. Ez a találkozás nem valami misztikus érzés. Ezt a találkozást az elhangzott evangéliumba vetett hittel a Szentlélek munkálja a mennyei Krisztus és a földön élő hívő ember között. Az evangéliumban hívő ember számára az úrvacsora kenyere és bora az érte egyszer s mindenkorra meghalt és feltámadott Üdvözítőt hozza közel hozzá. Mindezt hitben, mégpedig – és ez kulcsfontosságú – az evangélium ill. a Szentlélek által. Hívőként tudhatom, hogy az értem meghalt, de feltámadt Jézus, a sákramentum jegyeiben való részesülés közben, nem a szent jegyekben (hiszen ő testileg a mennyben van!), hanem az evangélium ígében, Szentlelke által jön hozzám, és találkozik velem, de csak akkor, ha valóban hiszek az evangélium ígében. Ha nem hiszem az evangéliumot, akkor hiába úrvacsorázom, mert hitetlenül, pusztán az úrvacsorai jegyek elfogyasztásával nem részesülök Jézusban.

BEFEJEZÉS

Aki meg van ugyan kereszttelve, konfirmált és úrvacsorát is vesz, de anélkül, hogy megismerte volna az evangélium Jézusát, és hinne benne, mint személyes Megváltó Urában, az méltatlanul él az úrvacsorával, és magára vonja Isten haragját. Jobban teszi, ha önként távol marad az úrszaltatótól, amíg el nem tudja mondani Jézusnak: „*Én Uram, és én Istenem!*” Ha pedig valaki azt hiszi,

hogy mivel résztvevője az úrvacsorai liturgiának, és azután úrvacsorázik is, s ettől olyan keresztyén, akinek üdvössége van, de valójában nem hisz Jézus Krisztus evangéliumában, s nem Jézus az élete legnagyobb kincse, az üdvözítő

varázsszerként értelmezi a sákramentumot, amivel Istent megsérti, ráadásul súlyosan becsapja önmagát is. Neki szól az ébresztő szó: „Ébredj fel, aki alszol, és támadj fel a halálból, és felragyog neked Krisztus” (Ef 5,14). A nagy

kérdés tehát: „Hiszel-e az Emberfiában?” (Jn 9,35). S a legkomolyabb felszólítás: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülj mind te, mind a te házad népe!” (Csel 16,31).

Sípos Ete Zoltán / Szeged

VEGYÉTEK, EGYÉTEK

„... VEGYÉTEK...”

„Amint lélekben mi is ott ülünk annak az első szent vacsorának az asztalánál, vajon nem úgy érezzük-e mindnyájan, hogy az egész történet feszültsége ott emelkedik tetőfokra, amikor Jézus azt mondja: ‘vegyétek’, és kézről kézre adja a megszegett kenyeret? Már előbb is mindenki érezte ott az asztal körül, hogy az Úr valami különösen jelentős dolgot akar művelni. Minden szem Reá volt függesztve, és feszült várakozás leste minden szavát és mozdulatát. ... A kenyér, a még megfajtatlan jel, nem marad a Mester kezében. ‘Vegyétek’ – mondja, és a titokzatos küldemény kézről kézre jár, míg mindnyájan az ujjai között tartják. Ami az előbb csak távolabb volt, most közel van mindnyájukhoz. Az imént csak szemlélők voltak még, és ha akarta volna, bármelyikük kivonhatta volna magát a történetéből, csak hátat kellett volna fordítania, vagy szemet kellett volna hunyia. De most mindnyájan részestársai az ügynök: az nem rajtuk kívül folytatódik, hanem ővelük, magukkal történik... Ez a felhívás: ‘Vegyétek!’, személyes ügyükké avatta a szertartást. A mi egyházunk szokásai híven kidomborítják a szereztetés történetének ezt a robbanásig feszült pillanatát. Mi nem ismerjük az olyan formáját az úri szent vacsorának, amelyben az egyház tagjai csak szemlélők. Annyira igyekszünk megmaradni az evangéliumi minta nyomában, hogy nálunk az Úr asztalának minden vendége valóban kezébe veszi a szent jegyeket, mielőtt él velük és ezáltal tevőlegesen részt vesz a szertartásban. ... Nem úgy éljük-e át mindnyájan ennek a szent alkalomnak az áldásait, hogy akkor mond legtöbbit nekünk a megtörtetett kenyér, amikor kezünkbe foghatjuk, és egy pillanatra a szemünk elé tarthatjuk? Amikor ott nyugszanak a

jegyek a megtörtetett asztalon, hangosan hirdetik nekünk a kegyelemnek bőséges ajándékait... Amikor felénk nyújtatnak, milyen mélységes bizonyágtételt tesznek arról, hogy Istennek áldásai is így közelítenek felénk, várva, hogy kinyújtsuk utánuk kezünket... van egy pillanat, amikor már egészen mienk a kenyér, kezünkben van és nyilvánvalóan a szemünk előtt is van – és azt hiszem mindnyájan ezt érezzük a legünnepélyesebb pillanatoknak. Ilyenkor mondja el nekünk teljes erejével, hogy bizonytalanságot megtörtetett érettségünk egykor a mennyből jött kenyér és ilyenkor zendül fel szívünkben a legerősebb ‘Ámen’ Istennek kegyelmes üzenetére. Ebben a pillanatban, mintha összefutna az egész sákramentum jelentése. Mintha valami szent magányosság borulna reánk és annak csöndességében mi elvégezhetnők titkos párbeszédünket az Isten szürke követével, a földi jeggyel, amelynek üzenete mégis mennyei...”

„... EGYÉTEK...”

„Olyan érthető és világos Jézusnak minden szava, akármilyen nagy titokról is beszél. ... Ti éhesek vagytok, én kenyér vagyok, jertek és egyetek! Az éhséget mindenki ismeri és az eledel megújító erejének már mindenki örült. Ezzel az egyetemes emberi tapasztalattal magyarázza meg Jézus, hogy mindenki megérthesse az Ő ajándékát... Ami él, az megköveteli az eledelt, mert anélkül nem tud fennmaradni sem, pedig nem csak fennmaradni akar, hanem növekedni és fejlődni is. Harcban áll az elmúlás erővel, fogyasztják és bomlasztják szüntelenül. ... Az eledel nem más, mint megannyi mozgósított új szövetséges, akikkel az élet helyreállítja a maga megtizedelt haderejét, és szélesebben építi ki a maga harcvonalát. Jaj, ha kimerülnek a tartalékok! ... Ez a harc

szüntelenül áll a test világában, de mi az életnek és a halálnak ez a mérkőzése ahhoz képest, ami a lélek világában megy végbe! ... itt örök érdekek forognak kockán! És elkeseredetten tombol a lélek ellen minden romboló erő, ami ebben a világban van. Ennek az ádáz harcnak a sebeit hordozzuk mindnyájan... ismerjük az ellenség hatalmát. Éreztük karmainak életét, amint belemélyed húsunkba. Mi lesz velünk, kérdeztük sokszor... Már-már lemondunk a küzdelemtől, és készek voltunk aléltan behódolni a mi pusztítónknak. De nem lehetett! Élni, haladni, győzni akartunk! Megfogyott erőinknek meg kell találnunk a pótlását. Az éhség lázában égő szemekkel kerestük a táplálékot, amivel fölülkerekedhetnénk a küzdelemben. Most azért jöttünk ide, hogy bizonyosságot tegyünk róla: megtaláltuk, amit kerestünk! ... meghallottuk Jézus szavát. Éhségünk feléje fordult. És benne nem csalódtunk. Most eljöttünk, hálánkkal magasztalni Őt, életünk kenyerét. Ha van az életünkben diadal, azt Neki köszönhetjük. Minden éhségünkben elégséges eledelünk volt. ... de ugyanakkor eszünkbe vesszük, hogy a harc még mindig áll: nekünk még előbbre is kell nyomulnunk. Új feladatok állnak még előttünk! Növekednünk is kell, nemcsak fennmaradnunk. Hódítanunk is kell, nemcsak védekezni! Ezért nemcsak hálaadásunk szava csendül itt meg, hanem a még több erőre éhező lelkünk segélykiáltása is. Sokat kaptunk már, ... de többre óhajtozunk még! Őt keressük tehát, akit örök élet kenyerének ismertünk meg az Ő megáldoztatott élete árán és újra könyörgünk az Ő áldott szaváért, amellyel magát kínálja nekünk: ‘Vegyétek, egyétek...’”

Victor János (A Szentek Szentjében; Sylvester Kiadás, 37-44. oldal, részlet)

EZ AZ ÉN TESTEM...

Ha igazán meg akarjuk érteni Jézus idézett szavait, azokat a teljes Szentírás fényében kell megvizsgálnunk. Ha ezt megtesszük, hamar világossá válik, hogy Jézus, mind a keresztségben, mind az Úrvacsorában lelki valóságot szemléltet. Egy földi képpel, hasonlattal él. A jelkép azonban kevesebb annál, mint amit kiábrázol. Valamivel szemléltet, ami nem azonos lényegét tekintve azzal, amiről beszél. Mint ahogy a jegygyűrűben sincs benne az egész kapcsolat ifjú és szerelmese között. A zászlóban nincs benne az egész haza, amit képvisel. Így a szent jegyekben sincs benne maga a jelzett dolog, vagyis a teljes váltság, a bűnbocsánat és az örök üdvösség, de a teljes Krisztus sincs benne! Így az Úrvacsorát nem szabad többnek tartani, mint ami. A szent jegyek (kenyér és bor) vétele nem bocsátja meg a bűnt, nem ad örök életet és hitet. Ezeket a javakat Isten a megigazításban adja, amit a bűnös ember megtérésekor vesz át. A szent jegyek ebben a hitben őt bíztatják, bátorítják, bizonyosságában erősítik. A szent jegyekben nincs benne Krisztus sem, csak a róla való üzenet. Azt persze senki sem tagadja, hogy Krisztus jelen van istensége és Szentlelke szerint, hiszen az ő asztalánál, az ő vendégei vagyunk.

Lássuk tehát a különbséget az oltáriszentség és az úrvacsora között! Nagyon világosan megfogalmazza ezt a Heidelbergi Kátéban a 80. kérdés-felelet.¹ A Káté írói a következő kérdést teszik fel: „*Mi a különbség a római katolikus mise és az úrvacsora között?*” Mert van különbség. A kettő nem ugyanaz.²

A különbség az Úr jelszerű jelenléte, azaz egy távollevő személy reprezentációja, de nem megvalósulása, ami a teljes üdvösségnek csak egy részecskéje, de nem a teljes üdvösség.

Jelszerű jelenlét, mint a teljességről való híradás, de töredékes, a nagy egésznek rész szerinti kiábrázolása (ha örvendezünk az Úr asztalánál, mennyivel nagyobb lesz örömünk, amikor majd a Bárány menyegzőjén ülünk asztalokhoz).

Nem is lehet ez másként, mert még nem jött vissza az Úr, nem jött el a Bárány menyegzője. Erre készülünk minden úrvacsora vételekor: „*Boldogok azok, akik a Bárány menyegzőjének vacsorájára hivatalosak*” (Jel 19,9).

Csók István: Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre – Úrvacsora

Ha a lelki hullámhossz megfelelő, akkor az Úr lelki (és nem testi!) jelenléte kíséri ezt az előjelzést. Annak, hogy nem testi, hanem csak lelki jelenléttel számolhatunk, az alábbi okai vannak:

a) *a mi töredékességünk, alkalmatlanságunk és földhöz kötött, bűnös evilági mivoltunk.* Véges nem foghatja fel a végtelent.³ A teljességet mi nem bíránk elviselni. Mostani állapotunkban a dicsőség megperzselne minket, amíg magunk is nem öltözünk megdicsőült testbe.

b) egész egyszerűen az, hogy *nincs itt a teljes Krisztus:* embersége távol van tőlünk, a mennyben van. Onnan nem is jön le a szent cselekmény idejére csak azért, mert az Igét rosszul értelmező római katolikus pap elmondja a szerzetési igét.

c) mivel Urunk arra tanította követőit, hogy *hívők legyenek és ne látók,* azt akarja megértetni övével, hogy nem a testi érintés, a fogak őrlése, az ajkak ízlelése és a gyomor befogadó élménye, hanem a lelki valóság a lényeg. Ezért mondta Ágoston: „*Mit készíted fogadat és gyomrodát? Higgy és már ettél is.*” (II. Helvét Hitvallás XXI).

Érdeemes megfigyelni a húsvéti megjelenésről leírtakat, miért is mondja Jézus: – ne érints engem⁴. A tiltáshoz kapcsolódik egy új korszakra való utalás, ahol a hit által lesz a tanítvány kapcsolatban Krisztussal, miután majd Ő felmegy az Atyához (Jn 20,17). Akkor majd érintheti őt, hittel. Vagy a Tamásnak mondottak: „*boldogok, akik nem látnak és hisznek.*” Akkor már nem lesz szükség Krisztus testi jelenlétére (Jn 20,29). Továbbá Pál kijelenti: „*ha ismertük is Krisztust test szerint, többé már nem ismerjük*” (vagyis ez nem is fontos) 2Kor 5,16 stb.

Ugyanakkor nem becsüljük le a sakramentum által éppen az érzékszerveinknek adott segítséget. Amilyen biztos, hogy megeszed, megiszod, olyan bizonyos a megszerzett üdvösség. De ez nem arról szól, hogy Isten testét esszük. A János 6,54: „*aki eszi testemet és issza véretem*”, nem az úrvacsorára vonatkozik, hanem a Krisztussal való állandó lelki táplálkozást jelenti, amit Krisztus az úrvacsorától függetlenül állandóan kínál nekünk.⁵

d) *hogy egyre nagyobb legyen a távolság a fétisizmus és a lelki imádás között,* azaz a hamis és igaz vallás között, ti. a bálványimádás és a lélekben

való imádás között. Az előbbi megfogja, birtokolja, benne tudja, saját céljaira felhasználja, gyógyít vele, felmutatja, körmenetben magasra emeli, majd külön tiszteli, amikor szent helyre bezárja (monstrancia).

e) *hogyan ne az ember kezében legyen az üdvösség* (ha a jegyekben valósággal benne van a testi jelenlét), hanem a lelki világ része legyen, ami megfoghatatlan és nem birtokolható, mivel az isteni-lelki szuverenitás területére tartozik. Vagy van igazi kommúnió (közösség) vagy nincs, amint ezt a lelki valóságok egyedüli irányítója jónak látja: ő, a szuverén Isten, aki adja vagy visszavonja áldásait aszerint, hogy méltatlanul eszed vagy iszod a szent jegyeket („... a Lélek fű, ahol akar...” Jn 3,8).

f) *hogyan ne lehessen manipulálni ezeket a szent cselekményeket.* Nem képzelhető el tehát, hogy bárki is a pusztá matériát (ostyát) képes lenne átalakítani szómágia által, hogy miközben bizonyos szavakat elmond és a matériát (ostyát) a magasba emeli, aközben képes azt átminősíteni Krisztus valóságos testévé és vérévé, amiről azután el kell döntenie, hogy ki is veheti magához, és melyikből részesülhet a pap, vagy az egyszerű laikus hívő. Nincs az ember hatalmában még a saját útja sem (Jer 10,23), az meg még kevésbé, hogy az oltár körül olyat tegyen, amit csak Isten tehetne meg, ha akarna. De miért is akarna Isten ilyet tenni? Miért is változtatná át az ostyát Jézus testévé? Merő kommunikációs képtelenség lenne ez: szétfeszítené a templomokat, megvakulna és földre esne pap és hívő, és olyanná válna, mint a halott. Mert Krisztus megdicsőült teste elviselhetetlen látvány a bűnösök és tévelygők számára. Ő megemésztő tűz (Zsid 10,27), és úgy járnának, mint Nádáb és Abihu, amikor idegen tüzet vittek az oltárra: kijött az Úr dicsősége (sökína) és megemésztette őket (3Móz 10,1-2). De ha újjászületett ember kerülne is ilyen helyzetbe saját vagy mások butasága által, az is vagy megvakulna (mint Pál: Csel 9.), vagy a földre zuhanna, és olyanná lenne, mint egy halott (Jel 1. János apostol). Krisztus megdicsőült teste már nem olyan, mint Húsvét után, például az emmausi úton. Ő már nagyobb dicsőségbe öltözött. Az őt körül-

vevő mennyei fény valósága nem kompatibilis a földi, templomi félhomállyal. Tehát Krisztus megdicsőült teste nincs jelen az úrvacsorában, mert az a mennyben van.

Mivel a Biblia mindezt világosan tanítja nekünk, ezért:

1) Nem kell gyötörni magunkat mindenféle misztikus képzetekkel. Mert nagyon sok babonás, sejtelmes és véres képzelődést von maga után a valóságos testi jelenlét tanítása. Csak kettőt említek, az egyik a ferrarai csoda, miszerint 1171 húsvétján miseláldozás során kifröccsent a vér a már átalakult oltáriszentségből, fel egészen a temp-

PECZNYÍK PÁL CSODÁS LÁTVÁNY!

Égre emelt szemmel járunk,
Jézus, téged onnan várunk!
Idegen Föld ez minékünk,
hála, szebb a célod velünk.
Szeretnénk már látni téged,
fényben találkozni Véled!
Egykor megígérted nekünk,
Ég felhőin eljössz értünk;
ígéreted Te beváltod,
megrendítéd a világot:
csodás látvány lesz az égen,
de rémület földi népen.
Nem mindenki láthat téged,
csak megváltott hívő néped,
mely örömmel, boldog vágygal,
elváltozva hozzád szárnyal.
Mily öröm lesz fent a légben,
hívő lelkek seregében,
angyalokkal körülvéve
vonulni a fénylő égbe!
Ott vár minket örök hazánk
s annak Ura: dicső Atyánk.
Így teljesül, mire vágyunk,
s aranyutcán jár a lábunk.

lom boltívégig. Római katolikus szakértők azóta többször kivizsgálták az esetet, és megállapították, hogy az oltári szentségből kifröccsenő vér „valóságosan a mi Urunk csodálatos vére”. A másik eset a bolsenai csoda 1263-ból, amikor egy cseh pap az oltáriszentséggel kapcsolatos kételyei miatt Rómába zárandokolt, s útközben egy éppen útba eső kápolnában megáldozta az Úr testét, majd a szent jegyeket belehelyezte breviáriumba (imakönyv). S

íme másnap reggel megdöbbenve látta, hogy a könyv lapjai és a kendő is, amibe a breviáriuma be volt göngyöltve, merő vér volt. A véres kendőt IV. Orbán pápa Orvietóba vitette, és a csoda emlékére bevezette az oltáriszentség ünnepét, az ún. úrnapiját. Azóta e kendőt körmenetben viszik, szent ereklyeként. (Ez a beszámoló egy katolikus kalendárium-ban jelent meg 2001-ben.)

2) Fontos tudni, hogy a valóságos testi jelenlétet, a szent jegyeknek Krisztus-testté változását a római katolikus egyház sem mindig így hitte. 1079-ben a II. Római Zsinaton fogadták el, miután Berengar visszavonta korábbi nézeteit. Majd később több zsinat is megerősítette, így 1215-ben a IV. Lateráni Zsinat. Ezt óriási harcok előzték meg. Ratramnus corvey-i szerzetes szerint (meghalt 868 után), a hívők csak lelkileg veszik magukhoz az Úr testét. Az előbb említett Berengar is a szellemi felfogást vallotta, és olyan nagy tábora volt, hogy kezdetben még maga Hilderbrandt (VII. Gergely) is mellette foglalt állást.

3) Látunk kell azt a háttérben levő még nagyobb tévedést, hogy Krisztus az ostyában, szenvedő testben van jelen. Eszerint Krisztus még ma is vérzik? Bár beszélnek vér nélküli áldozásról, de ugyanakkor Krisztus ma is vérző sebeitől beszélnek (ezek a sebek jelennek meg az ún. stigmákban). Ez az állandó vérzés szükséges az állandó áldozáshoz, a mindenhol aktuális bűnbocsánat szerzéséhez. És valóban, mivel a világ minden pontján különböző időkben áldoznak a misében, (e sajátos elképzelés szerint) Krisztus állandóan szenved és szent vére állandóan engesztelést szerez. Ebből táplálkozik egy bizonyos vérmisztika, amibe még a protestáns herrnhuti testvérek is beleestek. Pedig a Biblia mást mond. Krisztus már nem vérzik, sebei a feltámadott testén begyógyult sebhelyek voltak. Péter apostol is azt mondta, hogy Krisztus csak egyszer szenvedett, majd feltámadt test szerint, és most a mennyben van: „...Krisztus szenvedett egyszer... és Isten jobbán van!” (1Pt 3,18 és 22) Így a misztikusok testén sem vérezhetnek Krisztus sebei, hiszen Krisztus sem vérzik többé (nem létezik a szenvedés állandó forrása). Pál stigmái pedig a Krisztusért kapott sebek (görögül stigmák) voltak, én nem a feltámadott

Krisztus vérző sebei Pál testében! (Gal 6,17, vö. 2Kor 11,24-25). Tehát a Szentírás szerint, mint a Zsidókhöz írt levél is tanúsítja, Krisztus csak egyszer mutatott be áldozatot (7,27 és 10,12) és többé már nem szenved (9,26)!

4) Teljes meggyőződéssel valljuk azt az igazságot, amit a Heidelbergi Káté írói nagyon helyénvaló módon fejeztek ki a 80. kérdés-feleletben (ami már sok katolikus testvérnek is segítséget jelentett a testi, misztikus, érzéki, materiális istenélményekből való megszabadulás útján). A 80. kérdésre adott felelet világosan elmondja, hogy aki átváltoztatja az ostyát Krisztus valóságos testévé, azt bűnből való feloldozásra használja, sőt az ostyát isteni imádatban részesíti, az bálványimádást valósít meg, amit Isten a 2. parancsolatban megtiltott. Ehelyett mi az Urat lélekben és igazságban imádjuk: Jn 4,24.

5) A helytelen értelmezés által közép-pontba kerül egy misztikusan átértelmezett cselekmény, és ez válik lényegessé, nem pedig a jelzett dolog. Pedig két különböző szint a testi szféra és a lelki világ valósága. Olyan értetlenség ez, mint a tanítványoké volt, amikor Jézus tanított a farizeusok kovászáról (mint ami a lelket veszélyezteti), és ők csak azt hajtogatták, nincs kenyérünk. A bibliai beszámoló pedig, mintha azt sejtetné, hogy Jézus kifakadt értetlenségükön; hát nem értitek, ennyire esztelenek vagytok? Nem értitek, hogy lelki dolgokról van szó? Máté 16,7 kk. Nektek a testi dolgok a fontosak, nem a lelkiek. A testi evés, ivás, a testi jelenlét, a testi átváltozás fontos, vagy pedig a lelki? Márpedig a mennybemenetel óta Krisztus csak lelkileg van jelen, a testi jelenlétét hiába-valóság a földön, akár látható vagy láthatatlan dimenziókban keresnünk.

6) Honnan vesszük, hogy Krisztus csak lelkileg van jelen és nem testileg? A Biblia világos tanítása alapján gondoljuk ezt. Krisztus testben felment a mennybe és ott marad az idők teljességéig, mert „... őt a mennynek kell magába fogadnia mindaddig, amíg minden újjáteremtetik...” (Csel 3,21). Testileg csak az idők végén jön vissza. „Eljön a felhőkkel, és minden szem meglátja őt.” (Jel 1,7) Addig ott van az Atya jobbján. Ott látta őt István vértanú: „Íme, látom a megnyílt eget és az

Emberfiát az Isten jobbjá felől állni!” (Csel 7,56).

A Názáreti Jézus, aki értünk meghalt, a valóságos ember, akivel az örökkévaló Logosz örökre összekötötte magát, nem istenült meg, nem vette át az istenség örökkévaló tulajdonságait, emberi lényegű maradt. Az ő emberi természete nem lett azonos hatalmú az istenséggel, tehát nem mindenütt jelenvaló. Így embersége nem lehet egyszerre jelen a mennyben és a földön, testileg egyszerre csak egy helyen tartózkodik, a mennyben. Így nincs benne, az oltáriszentségben sem.

Ugyanakkor Krisztus, mint örökkévaló Isten, a Szentháromság második személye mindenütt jelenvaló. Krisztus istenségére vonatkozik a mindenütt jelenvalóság tana (ubiquitás), aki benne van a mennyei testben, és ugyanakkor bárhol máshol is létezik. Nincs olyan hely, ahol ne lenne ott isteni mivoltánál fogva. Az úrvacsorai közösségben pedig, ahol asztalánál vendégei vagyunk, jelen van Szentlelke és istensége által. Ugyanakkor pedig, mint ember, a mennyben könyörög érettünk, hogy az Atya részesítsen szent ajándékaiban.

A Heidelbergi Káté erről így ír: „*Nem válik-e el ily módon egymástól a Krisztusban levő két természet, ha az emberi természet nincs mindenütt ott, ahol az isteni természet ott van? – Semmiképpen nem, mert az isteni természet megfoghatatlan és mindenütt jelenvaló lévén, ebből szükségszerűen következik, hogy magára öltött emberi természetén kívül is létezik, de ugyanakkor abban magában is benne van, és vele személy szerint egyesülve marad.*” (Heid. Káté 48. kérdés-felelet)

Alföldy-Boruss Dezső / Budapest

*

Jegyzetek: 1. „80. kérdés: *Mi különbség van az Úr vacsorája és a római katolikus mise között? Felelet: Az úrvacsora arról tesz nekünk bizonyosságot, hogy minden bűnünkre tökéletes bocsánatot nyerünk Jézus Krisztusnak ama egyetlen áldozatáért, amelyez a keresztfán Ő maga egyszer vitt véghez, és hogy mi a Szentlélek által Krisztussal egyesülünk, aki most a maga valóságos testével a mennyekben, az Atya jobbján van, és azt akarja, hogy ott imádjuk Őt. A mise ellenben azt tanítja, hogy az élők és a holtak bűnei nem bocsáttak meg a Krisztus szenvedéséért, hacsak érettük a misemondó*

*papok naponként nem áldozzák meg Krisztust; és hogy Krisztus a kenyérnek és bornak színe alatt testileg jelen van, és ezért ezekben kell Őt imádni. Ezért a mise nem más, mint megtagadása Jézus Krisztus egyetlen-egy áldozatának és szenvedésének, és kárhozatos bálványimádás.”; 2. A 80. kérdést Frigyes választófejedelem kérésére tették be a Káté második kiadásába (még a megjelenés évében, 1563-ban) válaszként a Tridenti Zsinat végzéseire (1545-53), ahol 33 pontban anatóma (=kiközösítés) mondással elhatárolták magukat a protestantizmusnak adott evangéliumtól. Megjegyzendő, hogy a Káté, amikor a 80. kérdés végén helyteleníti a misét, nem az anatóma szót használja (mint Trident), hanem a maledictiot, aminek jelentése: helytelenít, rosszall, kárhozzat. Ha a kárhozzat szó etimológiáját tekintve összefüggésben van is a kárhozzat, mégis látjuk a különbséget az enyhébb kifejezéssel, nem kiátkoz. A Heidelbergi Káté német és latin nyelven íródott, a német szövegben is az említett latin szó ismerhető fel (... eine Verleugnung des einigen Opfers und Leidens Jesu Christi und eine vermaledeiete Abgötterei”) E. F. Karl Müller, Symbolik, Erlangen und Leipzig, 1846. 434-440. o.; 3. Finitum non capax infiniti.; 4. Noli me tangere.; 5. „*Itt ugyanis nem az úrvacsoráról beszél Krisztus, hanem az állandó kapcsolatáról, amely az úrvacsora vételen kívül is fennáll vele*” – Kálvin János, János Evangéliuma, Kálvin Kiadó 2011. I. 207. o.; „*Ez a beszélgetés ugyanis nem az úrvacsorára, hanem Krisztus testének szüntelen való közlésére vonatkozik, amit mi az úrvacsorától függetlenül kapunk*”. – Kálvin János, János apostol evangéliumának magyarázata, ford. Szabó Miklós, 2008. Internet: www.refkossuthter.hu*

“Szükség, hogy Istennek a Szentírásban foglalt gondolatairól egymást kölcsönösen eligazítsuk..., így mikor Megváltónk az Isten dolgairól beszélgető tanítványaival találkozott az úton, odament hozzájuk és megmagyarázta nekik az Írás értelmét.
Eme kötelesség hanyagolása, a teljesítésére való restség oly nagy, hogy már pusztá említése is megvetést, feddést érdemel, mert ez okozza a még mindig körülöttünk lévő hatalmas tudatlanságot és sötétséget.”
(John Owen)

ÜDVBIZONYOSSÁGOT ERŐSÍTŐ SÁKRAMENTUM

Sokunkat megkísértett már az a gondolat, ami szerint a hit útján már sokkal előrébb kellene tartanunk. Minduntalan csak botladozunk, s bizony, fényévnyi távolságra vagyunk attól az élettől, amire Krisztus elhívott bennünket.

De a Szentírás arra bátorít, hogy más szemszögből tekintsünk minderre, meglátva és megértve azt, amit Isten tett értünk, és amit elkezdett egyen-egyenként bennünk. Ebben az írásban arra szeretnék rámutatni, hogy miként segít bennünket az úrvacsora a szemléletváltásban.

Először is úgy, hogy az úrvacsora sákramentuma ráirányítja a figyelmünket Krisztus tetteire: mindenekelőtt halálára, annak bűnbocsánatot szerző erejére. A Heidelbergi Káté (HK) tanítása szerint a sákramentumok azért játszanak olyan fontos szerepet a keresztyén ember életében, mert Isten abból a célból rendelte azokat, hogy „*a velük való élés által az evangélium ígérését még jobban megértesse és megpecsételje*” (66. kérdés-felelet). Isten az értelmünket elsősorban az ígén keresztül szólítja meg, de arról is gondoskodott, hogy az ige mellett látható, fizikai módon megtapasztalható jelei is legyenek megmentő és megtartó kegyelmének: ezek a sákramentumok. Amik tehát arra valók, hogy általuk Isten megerősítse hitünket, amit a Szentlélek az evangélium hallgatása közben teremt bennünk. Az evangélium ígérete pedig azt jelenti, hogy „*a mi teljes üdvösségünk Krisztusnak a keresztfán értünk történt egyetlenegy áldozatában van*” (HK 67. k.-f.), tehát nem a mi hitünkben, érzéseinkben, esetleg tudásunkban vagy akaratusunkban, hanem abban az objektív igazságban, amit Krisztus már elvégzett. Nagy biztatás ez számunkra, mert megváltásunk semmiképpen sem a mi lelki- vagy kedély-állapotunknak a függvénye, hanem akkor is igaz és érvényes, amikor a kísértések körülvesszük, kudarcaink vagy bukásaink elkeserítenek, és nehezünkre esik bízni Istenben.

Leonardo da Vinci talán leghíresebb festménye az Utolsó vacsora. Jézus képe a középpontban, a végtelenre nyíló ajtó világos háttérében elhelyezve látható, és alakja mélységes nyugalmat áraszt. A tanítványok négyszer hármascsoportban Jézus két oldalán helyezkednek el, riadtan beszélgetnek egymással. Azt a drámai pillanatot örökíti meg a festmény, amikor Jézus bejelenti tanítványainak, hogy közülük egy elárulja őt. A történet szerint, amikor Leonardo már majdnem elkészült nagy művével, a kép szélére egy kicsi hajót is festett. Amikor a képet már nyilvánosan is meg lehetett tekinteni Milánóban, a festő kíváncsi volt alkotása fogadtatására, ezért a terem hátsó részéből figyelemmel kísérte a látogatók reakcióit. Feltűnt neki, hogy néhány ember figyelmét ez a szinte jelentéktelenül apró részlet, a hajó kötötte le. A festmény ugyan sokaknak elnyerte a tetszését, mégis, amikor este lett, Leonardo munkához látott, és kijavította a képet; eltüntette a hajót, ami elterelte a figyelmet a kép középpontjáról, Jézus Krisztusról. Az úrvacsorai jegyek, a kenyér és a bor feladata is az, hogy Jézus megtöretett testére és kiontatott vérére irányítsa a figyelmünket, Krisztust és megváltói munkáját megkerülhetetlenül a középpontba helyezve. Az úrvacsora tőlünk független üzenetének lényegét mutatja meg és támasztja alá még inkább a festmény elvitathatatlan üzenete: vagyis, hogy itt nem a tanítványok érzelmeire vagy az egyház hajójára kell összpontosítanunk, hanem Krisztusra és az ő munkájára, mint a tökéletes középpontra.

Ha korábban azt mondtuk, hogy szemléletváltásunkban először Krisztus áldozatának objektív volta segít bennünket, akkor másodsorban azt állapíthatjuk meg, hogy ez a tőlünk független igazság mégis valami különös és titokzatos módon a Szentlélek munkája által a legszemélyesebb valósággá válik az életünkben. Ám e kettő sorrendje nem cserélhető föl! Hogy mi módon

történik ez, arról a protestáns teológusok már a reformáció korában is nagyon sokat vitatkoztak. Hitünk nagy titka ez, Kálvinnal szólva: „*Ezek után, ha valaki engem a módra nézve kérdez meg, nem szégyellem megvallani, hogy a titok sokkal fenségebb, semmint akár szellemem megfoghatná, akár szavakkal ki lehetne beszélni. És hogy világosabban szóljak, tapasztalom inkább, mintsem értem*” (Institúció IV. 17. 32).

A HK idevonatkozó kérdés-felelete (75. k.-f.) nem is a dogmatikai hogyanra (vagyis a jel és a jelzett dolog kapcsolatára és Krisztus jegyekben való jelenlétére) keresi a választ, hanem sokkal inkább arra, hogy miként lehetünk egészen biztosak abban, hogy részesülünk Jézus áldozatában és annak minden áldásában. A káté írói arra a meggyőződésre jutottak, hogy amikor az úrvacsorával élünk, a Szentlélek azt a személyes hitet erősíti bennünk, hogy olyan bizonyosan részesülünk Krisztus egyetlenegy áldozatában és minden javában, amilyen bizonyosan ott van a kenyér és a bor, amikor azokat magunkhoz vesszük. Ezáltal a sákramentum mintegy személyes tapasztalattá teszi, szemlélteti is az evangéliumot egyszerű, kézzelfogható jegyekkel. Amilyen bizonyosan kézbe vesszük és lenyeljük a falat kenyeret és a korty bort, olyan valóságosan adja nekünk Isten Krisztus igazságát, és táplál bennünket az örök életre. Sokszor mondjuk, hogy óvakodjunk a tapasztalati keresztyénségtől, mert nem a megtapasztalásokra kell építeni istenismeretünket, Jézus követését, hanem Isten Igéjére. Az úrvacsoránál azonban éppen ezt a személyes, fizikai megtapasztalást és részesülést használja fel Isten a Szentlélek által a mi meggyőzésünkre afelől, hogy az evangélium nekem szól, rám is (még mindig, minden bűnöm ellenére) érvényes. Talán az úrvacsora előtt elhangzott igehirdetés nem szólít meg személyesen, könnyebb valaki másra vonatkoztatni, mint önmagamra, de amint a kenyeret és a bort magamhoz

veszem, egészen egyértelművé és félre-érthetetlené válik: ott rólam van szó.

Végül az az ígéret is kapcsolódik az úrvacsorához, hogy az örök életre táplál bennünket, mert a bűnös ember megigazítása, megszenteltetése, üdvössége, minden bűn feletti győzelme és feltámadása olyan áldások (javak), amelyekkel a Krisztushoz kötődés pillanatában egyszerre és visszavonhatatlanul részeseülünk. Amikor Krisztus a miénk lett, egészen, a maga teljességében lett a miénk. Nem arról van tehát szó, hogy hosszú éveknek kell eltelnie Jézus Krisztus követésében, amíg az előbb felsorolt áldások engedelmségünk folytán fokozatosan a mieinké válnak, hiszen Krisztusban már minden adva van és a miénk. Sőt, ezen felül Pál apostol, amikor hálát ad a filippibeli gyülekezet szolgálatáért, még abbéli meggyőződésének és bátorításának is hangot ad, hogy aki elkezdte bennünk a jó munkát, el is végzi azt a Jézus Krisztus napjára

(Fil 1,6). Több, ehhez hasonló biztatást is találunk a Bibliában, amik mind-mind arról biztosítják Isten népét, hogy ő nemcsak szabaddá tesz, de meg is tartja övéit ebben a szabadságban; nemcsak ajándékba adja az örök életet, hanem el is vezet oda.

Amikor III. Frigyes pfalzi választófedelem megbízására megfogalmazzák a Heidelbergi Kátét, a szerzőket (valószínűleg egyházpolitikai megfontolásból) az úrvacsora körül újra és újra fellángoló viták közben a különböző protestáns álláspontok közötti közös alap keresése jellemezte. A káté óvatos és egyben bölcs nyelvhasználata által sok vitás kérdést elkerült: például a sákramentumok megnevezésénél nem használ olyan jellegzetes református kifejezéseket, mint a „kegyelmi eszközök”; nem beszél sem arról, hogy a sákramentumokkal való élés által bizonyítanánk Isten iránti kegyességünket az angyalok és az emberek előtt (lásd Kálvin, Insti-

túció, IV. 14. 1); sem Krisztus jelenlétének már említett mikéntjéről. A HK azonban mégsem valamiféle protestáns szinkretista szöveget alkot, hanem figyelmünket Isten szuverén munkájára, annak objektivitására, valamint az ebből fakadó (és nem hitünk alapjául szolgáló!) személyességre irányító fogalmazásával megtartja a református identitás középpontját. Ennek egyik gyümölcse többek között az is, hogy az először 1563-ban kiadott munka a 17. század elejére több jelentős európai nyelven közel hetven kiadást megért.

Komlósi Péter / Siklós

*

Felhasznált és ajánlott irodalom: Lyle D. Bierma, *An Introduction to the Heidelberg Catechism. Sources, History and Theology* (Baker Academic, 2005), William Edgar, *Truth in All its Glory* (P&R, 2004), Sinclair B. Fergusson, *Tanítás a keresztyén életre* (Koinóia, 2000), Kálvin János, *A keresztyén vallás rendszere* (Pápa, 1909-10)

SZABAD ÖRÜLNI IS AZ ÚRVACSORA VÉTELÉNÉL?

Erre a kérdésre egyetlen szóval is lehetne válaszolni: igen. De mivel az ember mindenben a magyarázatot keresi, az érvelés mellett kardoskodik, a „bizonyosságok fellege” helyett a bizonyítások és bizonyítékok sokaságát kutatja, mert bizalmatlan és kételkedő, az egyaszavas válasz helyett lássuk, miért szabad örülni az Úrvacsora vételénél?

Minden, külsőképpen is megnyilvánuló érzésünknek valamilyen oka van. Nagyon könnyű az emberek arcáról leolvasni, hogy valami bántja őket, gondterheltek, vagy éppen örülnek. Így mérhető az is, hogy hogyan veszünk részt az úrvacsorai közösségben.

Mit tapasztalunk? Általában azt, hogy gyülekezeteink úrvacsorai közössége gyászos képet fest. Komor hangulatban, kínos csendben, nagy szomorúság közepe jórészt járulnak sokan az Úr asztalához. Pedig sokszor énekeljük a 436. dicséretben: „Örülj szívem, vigadj lelkem, ékes-séged lett a hit, vacsorához mégy Jézushoz, hivatalos vagy te itt. Ez örömben, reménységben, Jézus, ma hozzád

jövök...” Vajon egy külső szemlélő hogyan értékelné: összhangban van-e énekünk szövege azzal, ahogyan énekeljük, és ami látszik rajtunk? Vajon nem ütközne-e meg azon, hogy mást mond a száj, és mást mutat az arc? Milyen bizonyásgtevői vagyunk a mi Urunknak?

Vannak gyülekezetek, ahol főképp az asszonyok még ma is feketébe öltöznek, ha úrvacsorás istentiszteletre mennek. Előfordult, hogy ha valaki otthon hagyta fekete kendőjét, inkább hazament, mintsem megszólják érte. (Sajnos a másik véglet sem ritka, amikor valaki szakadt, kopott farmerben és strandpucsuban úrvacsorázik.)

Először is tisztában kell lenni azzal, hogy mi az úrvacsora lényege, mi történik, amikor ezzel a sákramentummal élünk. Hitvallásunk szerint a sákramentumok, így az úrvacsora is azért van, hogy Isten „a velük való élés által az evangélium ígését még jobban megértesse és megpecsételje, hogy tudnillik Krisztusnak a keresztfán való egyetlenegy áldozatáért ő nekünk kegyelemből bűnbocsánatot és

örök életet ajándékozz” (HK 66. kérdés-felelet). Jézus Krisztus tehát egyetlen, tökéletes áldozatával engesztelést szerzett az övéinek. Lehet tehát örülni is az Úrvacsora alkalmával, és ennek oka, hogy Urunk valamit még jobban meg akar értetni velünk: Krisztus nagy szeretetének tárgya vagyok, a megváltás munkájának kegyelme, a szövetség minden ígérete, és az evangélium minden gazdagsága az enyém. Hogyne lehetne és kellene örülni ennek az ajándéknak?

Gyászos úrvacsorázásaink azért olyanok, amilyenek, mert sokak számára Jézus halála van a középpontban. Jó lenne, ha megértenénk: együtt kellene szemlélni Urunk halálát és feltámadását. A Feltámadott feddi az emmausi tanítványokat, akik leragadnak ott, hogy „mik történtek azokban a napokban Jeruzsálemben”. Szomorúságuk annak ellenére letaglózza őket, hogy a feltámadt Krisztus jelenlétében vannak. Csak amikor felismerik, hogy az élő Krisztussal találkoztak, akkor futnak – minden bizonnyal – nagy örömmel a többiekhez. Szomorkodhat-e a

násznép, ha velük van a vőlegény? Vajon mi nem Urunk jelenlétében vagyunk, amikor úrvacsorázunk? Jézus megszólítja Máriát: „Asszony, miért sírsz?” (Jn 20,15). Nem halott Jézusod van, hanem élő Megváltód! Megszűnt az ok, ami miatt szomorúnak kellene lennie ennek az asszonynak. „Elmúlt a gyász, megszűnt a jajszó, Az öröm visszaadatott, Hogy hallott ez angyali szó: Nincs itt az Úr, feltámadott!” (355. dics. 2. vers). Mert Jézus nemcsak meghalt, hanem fel is támadott. Gondoljuk, hogy Mária továbbra is szomorkodott Krisztus halála miatt? Valószínűleg ő is nagy örömmel futott a tanítványokhoz, és újságolta, hogy látta az Urat! Nem kellene-e nekünk is örülni?

Valljuk meg őszintén, hogy sokszor tetűk a középpontba úrvacsorázáskor (is) az ember bűnös voltát. Kihangsúlyoztuk, hogy aki méltatlanul eszik a kenyérből, és iszik a pohárból, ítéletet eszik és iszik. És sokakban ott motoszkált a bizonytalanság: vajon nem ítéletet veszek magamhoz? Ezért sokan nem is vesznek részt az úrvacsorában, hanem elmennek. Jó lenne tudatosítani magunkban, hogy bűneink meg vannak bocsátva, hit által igazá nyilvánítottunk: „Mivel tehát hit által igazultunk meg, békességünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által” (Rm 5,1), „Nincs tehát már semmi kárhoztatásuk azoknak, akik a Krisztus Jézusban vannak” (Rm 8,1). Örömmel énekelhetem: „Véredbe rejtve én, tiszta s igaz vagyok...”, ezért nem a bűn van a középpontban, hanem a bűnbocsánat! Nem az ember van a középpontban, hanem az,

amit Isten cselekedett. Az úrvacsorai liturgiában pedig halljuk, amint a lelkipásztor elmondja: Hirdetem tinéktek bűneitek bocsánatát! A 32. zsoltárban Dávid király így vallott erről: „*Boldog az, akinek hamissága megbocsáttatott, vétke elfedeztetett. Boldog ember az, akinek az Úr nem tulajdonít bünt*”. Az a nagy kérdés, mennyire éljük át ennek valóságát és erejét? Valóban boldogan valljuk-e, hogy bűnünk meg van bocsátva? A 426. dicséretben énekeljük: „*Lelkem, teljes üdv a részed, Hagyd a bút s a gondot el; ... Gondold el: ki Lelke éltet, Milyen Atya mosolya; Megváltód meghalt térted: Mit bánkódnál, mennyi-fia?*”

Valóban tudatában vagyunk annak, hogy „teljes üdv” a részünk és a „mennyi fia” vagyunk? Akkor mi okunk van a szomorúságra? Ezt a bizonyosságot fejezi ki az úrvacsorázás alatti éneklésünk is. Énekelve imádkozunk és imádkozva énekelünk, amikor készülünk az Úr asztalához.

Mi legyen tehát a középpontban? A bűnbocsánat! Nem mondom, hogy helytelen az önvizsgálat és a bűnbánat, de az baj, ha ebben kimerül úrvacsorázásunk.

A hívő ember tudja és vallja: Jézus az ördög minden fogságából megszabadított. Bizonyossá tesz arról, hogy az övé vagyok. Az ő drága vérével minden bűnmért tökéletesen eleget tett. Senki ki nem ragadhat kezéből, biztonságban vagyok. Ezért Krisztus győzelmét ünnepeljük.

És ne felejtjük el, hogy az úrvacsora a dicsőséges jövőbe vetett hitünk megvalósítása is, hiszen Urunk azt mondta: ezt cse-

lekedjük, amíg eljön! Hitünk tehát arra a Krisztusra irányul, aki most az Atya jobbán van, s onnan fog visszajönni ítélni élőket és holtakat! De mi azt az ítéldbíró várjuk, aki odaállt értünk Isten ítélszéke elé, rólunk minden kárhoztatást elvett, bevész az ő dicsőségébe, sőt részesít is abban. Hitünk „égi látássá” lesz, és így mindenkor az Úrral leszünk! Vendégei lehetünk a nagy, mennyei örömlakomának a Jel 19. részének ígérete szerint: „*Örüljünk, ujjongjunk, és dicsőítsünk őt, mert eljött a Bárány menyegzője (...)* Boldogok azok, akik a Bárány menyegzőjének vacsorájára hivatalosak.” Ennek drága előképe az úrvacsora. Hogyne örülne hát a szívünk és lelkünk ennek a valóságnak!

Nagyon beszédes számunkra, hogy az első gyülekezetek istentiszteletét, és úrvacsorai közösségét az öröm és az Úr dicsérete jellemezte. A Csel 2,46-47-ben azt olvassuk: „*házaiként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesedve az edelben, Istent dicsőítve*”. Úrvacsorai alkalmakra készülve, biztasson minket a 437. dicséretünk egyik verse: „*Azért, kit bűnök rongálnak, Járulj e kegyes királynak / Vig örömmel szent asztalához! / Nem vet el ez irgalmas szív, Mert könnyörülő, igaz, hív, / Csakhogy folyamodj oltalmához: / Bévesz sebe rejtekébe, Mint igéri szent jelébe.*”

Adja Isten, hogy minél hamarabb átértékeljük gyakorlatunkat, és már itt megéljük, hogy „*nálad teljes az öröm, jobboldon örök gyönyörűség van*” (Zsolt 16,11).

Horváth Géza / Budapest

AZ ÚRVACSORA PÓTSZEREI

Ha valamely tantételnek 'a keresztyén evangélium legvitatottabb tanítása' címet kellene odaítélni, az úrvacsora-tan biztosan esélyes lenne a fenti cím elnyerésére. Az egyház történetének több korszakában olykor vére menő küzdelem folyt az úrvacsora-tan körül. Elég, ha a husziták úrvacsorával kapcsolatos törekvéseire, vagy a marburgi kollokviumra utalunk. A fenti egyháztörténeti megfigyelés is megerősíti a tézisünket: az úrvacsora a keresztyén egyház életének lényegi eleme. A reformátorok szerint Krisztus igazi egyházát többek között a keresztség és az úr-

vacsora helyes kiszolgáltatásáról lehet felismerni.

Az úrvacsora központi jelentősége Krisztus rendeléséből fakad. Az evangéliumok szerint Krisztus rendelte el, ő akarta, sőt „kívánva kívánta” tanítványaival ezt az asztalközösséget. Ő adott teljesen új értelmet az évszázados páska-vacsorának. Ha a tanítványok helyesen élnek az úrvacsorával, akkor nem csak kenyérből és borban részesülnek. Krisztus megerősíti tanítványai lelkét értük vállalt halálának lelki áldásaiban: irántuk tanúsított szeretetében, a bűnök bocsá-

natában, Isten előtti igazságukban és az örök élet ígéretében.

Az úrvacsorával kapcsolatos meghatározásunk további pontosítása nélkül is beláthatjuk: az úrvacsora helyes gyakorlata Krisztus mindenkori tanítványai számára lelki áldásokat jelent. Ha valaki valahol Krisztus tanítványainak hitét és életét meg akarja rontani, a keresztyén egyházat tönkre akarja tenni, az egyik legalkalmasabb módot az úrvacsora megrontásában találja meg. Az egyházroncsolás alapmodellje szerint a tanítványok hitét, reménységét el kell fordítani Krisztusról, az üdvözítő mű-

véről, kereszthaláláról és feltámadásáról, valamint e megmentő mű lelki áldásairól. A rontás alapképlete tehát: mindegy miben hiszel, csak ne Krisztusban. Az úrvacsorára alkalmazva: mindegy miben részesülsz az úrvacsora során, csak ne az Úr halálának lelki javaiban. A külső forma tehát maradhat, egye-igya bárki a kenyeret és a bort. Az egyházroncsoló lelki hatalom szempontjából elég az úrvacsora lényegét, lelki tartalmát meghamisítani. Ha ezt sikerül egyes manőverekkel megváltoztatni, akkor fennmarad az úrvacsora látszata, de ez már nem azonos az úrvacsorával, mert nem az Úr asztalközössége. Így jutunk az úrvacsora helyett annak meghamisított pótszereihez.

Az alábbiakban a pusztító lelki hatalom roncsoló törekvéseit próbáljuk tetten érni, hogy szemünk elé táruljon az, amit az ördög kínál az Úr asztalközössége helyett. Két fő esetet vizsgálunk meg. Az egyik esetben semmi nem marad a lelki tartalomból, a másik esetben bármi lehet a lelki tartalom.

1. AZ ÚRVACSORA MATERIALIZISTA-MECHANIKUS PÓTSZERE

alatt azt értjük, amikor az úrvacsorában való részesedés kiüresedő, mechanikus gyakorlattá, egyházi népszokássá válik. Ilyenkor az úrvacsora lényegének megértése, a Krisztusba vetett hit nélkül járul valaki az Úr asztalához, hogy ott magához vegye a kenyeret és a bort. Újra hangsúlyozzuk: a külső jegyek vétele nem azonos az Úr vacsorájával! Több, mint a kenyér és bor magunkhoz vétele. Úrvacsoráról akkor beszélhetünk, ha abban Krisztus Szentleleke és Igéje által cselekszik, és bennünket hit által halálának mennyei javaiban részesít.

Ha az úrvacsorából Krisztus áldozata, mint lelki tartalom elvész, marad a külsőség, mechanikus gyakorlat. Az asztalhoz járulva részesül valaki a külső jelben, az úrvacsora matériájában, de nem részesül a lelki tartalomban, Krisztus halálának javaiban. Az ember lelke az úrvacsorázás cselekvésében, a külső jelek vételében kezd el bízni, nem pedig Jézus Krisztusban, az ő egyetlen áldozatában. Pedig a keresztyének nem az úrvacsorázásukban hisznek, hanem Krisztusban. Az egyik esetben a lélek abban keresi üdvét, amit ő maga tett: evett-

ivott. A másik esetben abban bízunk a lélek, hogy Krisztus meghalt és eleget tett a bűneiért. Előbb saját mechanikus cselekvésében, utóbb Krisztus cselekvésében bízunk a lélek. Az első az úrvacsora emberi cselekvésébe vetett babonás hit, a második a Krisztusba vetett üdvösséges hit, aminek megerősítő pecsétje az Úr asztalközössége.

A különbséget a jegygyűű szemléltetheti számunkra. Képzeljünk el két esetet!

Az egyik esetben egy embernek megtetszik a gyűű viselése, és vesz magának két karikagyűűt. Az ékszerésznél azonban nem fog automatikusan szerető házastársat is kapni. Lehet gyűűje, viselheti, de nem kaphatja meg a lelki tartalmat, a házasságot a külső jellel együtt. Szánalmasan komikus lenne, ha bárki házasnak tekintené magát házastárs nélkül, egyszerűen azért, mert gyűűt vett az ékszerésznél.

A másik esetben két fiatal megszereti egymást, és házasságot kívánnak kötni. Szándékuknak, a lelki kapcsolatnak külső jele lehet a jegygyűű, ami azonban nem azonos a házassággal. Nem a jegygyűű köti össze két ember életét, a házasságban nem ez a lényeg, hanem két ember szeretetkapcsolata. Ennek egyik külső jele a gyűű.

Az első eset annak az úrvacsorának a képe, amelyik csupán tönkretett és kiüresített mechanikus pótszer. Megmaradt a külső jel, de valódi lelki tartalom nélkül. A második eset az úrvacsora teljességét, külső és lelki egészét szemlélteti. Milyen szegény – bár elterjedt – az első, milyen gazdag a második! Krisztus többet ad népének, mint a kenyér és a bor. A régiek ezért hangsúlyozták: „credere – edere” azaz: enni annyi, mint hinni. Az úrvacsorázik, aki hisz Krisztusban. Aki nem hisz, az nem úrvacsorázik, csak külső jeleket vesz magához.

Az úrvacsora mechanikus pótszerének megjelenése nem köthető egyetlen felekezethez. Az evangélikus vagy református istentiszteleten kiszolgáltatót úrvacsorában, de a római misében is részesülhet valaki mechanikusan. Ilyenkor látszólag sokan úrvacsoráznak, szép statisztikák születnek, és az előljárokát megnyugtathatja az úrvacsora látszata.

A helyi egyházaknak, a presbitériumoknak nagy küzdelmet jelent, hogy ne

elégedjenek meg az úrvacsora mechanikus-materialisztikus pótszerével, és az asztalhoz járulást a Krisztusba vetett hit megvallásához kössék, és az egyház hittvalló tagjainak szolgáltatassák ki az úrvacsora jegyeit. A legnagyobb gonoszság lenne bárkit is a kiüresített ördögi pótszerrel kábítani. A legnemesebb küzdelem pedig éppen az, ha nem csak borban és kenyérben akarunk részesíteni valakit, hanem mindazokban a lelki áldásokban, amelyeket Krisztus a kereszten megszerzett. Küzdjünk hát a hitért, hogy az úrvacsorában megvalósuljon a lelki táplálás. Ha ezt a küzdelmet nem vállaljuk fel, akkor a kiüresedett, evangéliumtól megfosztott úrvacsora ki fogja fejteni a maga romboló hatását: vagy kiüresíti a templomot is, vagy az evangéliumtól eltérő, idegen lelki tartalommal telik meg. Ezzel elértünk a pótszerek második nagy csoportjához.

2. AZ ÚRVACSORA ÉLMÉNYMISZTIKAI PÓTSZEREI

Azért kell többes számot használnunk, mert az úrvacsora élmény-misztikai tartalmának megjelenése sokszínű képet mutat. Természetesen az úrvacsora kapcsán joggal szólhatunk titokról, misztériumról. Krisztus maga is beszélt Isten országának titkáról (Mk 4,11), az apostoli levelekben pedig Isten akaratának titkáról és az evangélium misztériumáról, Krisztus titkának hirdetéséről is olvasunk. Csakhogy a titkot Krisztus maga tette érthetővé számunkra. A titok: Krisztus értünk hozott egyszeri áldozata, az evangélium üzenete. A titok nem akármilyen misztikus, megmagyarázhatatlan élmény, vagy esemény. Az úrvacsorához az evangéliumtól eltérő misztikát kötve ismét az igazi úrvacsora hamis pótszerét kapjuk.

E misztikus pótszer markánsan érhető tetten a római katolikus misetanban. Az alábbiakban, az üres vádaskodást kerülendő, valljanak a Vatikán dokumentumai!

A katolikus katekézisben a misztikus hangsúlyról így olvasunk: „a szentmise közepén a kenyér és a bor Krisztus szavai és a Szentlélek segítségül hívása által Krisztus testévé és vérévé válik.” (sic!) Ez nem a reformátorok kritikus hangja, hanem a római katolikusok tanítása. A kenyér (ami valójában ostya)

és a bor átváltozik (metabolé) Krisztus testévé és vérévé. Az átváltozásnak e mozzanatáról azt tudjuk még meg, hogy: „A kenyér és a bor titokzatos módon Krisztus testévé és vérévé válnak, ugyanakkor a teremtés jóságának jelei maradnak.” Az átváltozás tehát titokzatos, misztikus módon valósul meg. A kenyér és a bor át is változnak titokzatosan, és a teremtés jóságának jelei is maradnak. Változnak is, maradnak is!

Vizsgáljuk tovább az átváltozás titkát (misztériumát): Hogyan részesül a hívő a mise során Krisztusban, és üdvösséges javaiban? Próbáljuk meg a titokzatos átváltozást és megmaradást jobban megérteni!

Az átváltozásra bevezetett latin kifejezés ez: transsubstantiatio – átlényegülés. „A jelenlétvé válás útja az átlényegülés (transsubstantiatio)”. Használatos kifejezés ugyanerre a mozzanatra a consecratio – átváltoztatás is.

A tridenti zsinat határozata szerint:

a, A consecratio következtében az átalakulásnak, átváltozásnak egészen különös és csodaszerű módja következik be.

b, Mert a kenyér és bor substantia-ja (lényege) átalakul Krisztus testének és vérének substantia-jává, ugyanakkor a „látható színek” (species) változatlanul megmaradnak.

c, Ezt a folyamatot az Egyház a legalkalmasabb kifejezéssel (aptissime) transsubstantiatio-nak nevezi.

A filozófiailag művelt teológusok rögtön érzékelték, hogy itt Arisztotelesz filozófiájából a skolasztika során átvett szubsztancia-akcidencia (species) lételméleti kategória jelenik meg: a lényeg, és a járulékosak. Előd István dogmatikájában segít tisztábban látni:

„A zsinatot értelmező hittudósok szerint ez a trentói (tridenti) határozat nem akarta dogmatizálni:

a, sem azt, hogy a transsubstantiatio kifejezés is hittételként kezelendő.

b, Sem nem akarta hitbéli alapon kötelezőnek előírni a skolasztikus filozófiát, amelyből a kifejezést vette.

Mindössze arról van szó, hogy a zsinat idején szóba jöhető filozófiai elgondolások közül a transsubstantiatio kifejezéssel jelzett folyamatot találta legalkalmasabbnak annak érzékeltezésére, hogy mi megy végbe a szentmisében a consecratio alatt.”

„Az eukarisztikus Krisztust imádás illeti meg. Ez a tétel két dogmából következik. Egyik az, hogy Jézus teljes mivelta szerint jelen van az eukarisztiaiban; a másik dogma, hogy Jézus Istennek kijáró tisztelet, vagyis imádás illeti meg.”

A tridenti dogma erről így szól: „Nincs helye kétkedésnek azon kérdésben, hogy minden keresztény az igaz Istennek járó imádó tiszteletet – a katolikus Egyházban mindig is elfogadott módon – e legszentebb szentség iránt is hódolattal fejezze ki. Nem csökkenhet amiatt az imádás, mert Krisztus Urunk abból a célból alapította, hogy magunkhoz vegyük [vö. Mt 26,26]. Mert hisszük, hogy egy és ugyanaz az Isten van jelen benne, akit az örök Atya küldött a világba, mondván ‘Imádják Isten minden angyalai’ [Zsid 1,6; Zsolt 96,7], akit a bölcsek leborulva imádtak [vö. Mt 2,11], s akiről a Szentírás tanúsítja, hogy Galileában az apostolok imádták [vö. Mt 28,17; Lk 24,52].”

FÜLE LAJOS NAGY KÉRÉS

URAM, szívem kérése nagy:
forrástiszta örömet adj!
Tőled legyen derűs kedvem,
s mindig továbbcsörgedezzen!

A kenyér és a bor titokzatosan, valóságosan és lényegileg Krisztus testévé és vérévé válik, míg külső színét, mintegy a lényeg kultakaróját tekintve megmarad kenyérnek és bornak. A katolikus hívő ezért titokzatosan (misztikusan), valóságosan és lényegileg Krisztus testét eszi, de látszat szerint ostyát kap. Amikor a szereztetés igéi – mint átváltoztató szavak – elhangzanak, a feltámadott Krisztus titokzatosan-misztikusan testi valóságában jelenik meg az ostyában és borban (somatikus-substantialis jelenlét). Mivel pedig a konsekrált ostyában és borban lényegileg és testileg Jézus Krisztus jelenik meg, ezért a testi legmegjelent Krisztus előtt, mint Isten előtt le kell térdelni, őt a csengő megszólalásától imádni kell, miközben az áldozást végző pap így szól: „Íme hitünk szent titka! – mystérium fidei!”

A „mystérium fidei” azután kikényszeríti további dogmák kidolgozását. Az

ostyát és a bort ugyanis csak a misztikus átváltozás után szabad és kell imádni, mint Isten Krisztusát. Ha valaki hamarabb kezdené imádni, akkor a kenyér és bor lényegű pusztá evilági kenyeret és bort imádná, ebben az esetben pedig a római hívő a Vatikán szerint is bálványimádóvá lenne. Ezért a római dogmának meg kellett határozni az átlényegülés időbeli érvényességét. A somatikus-substantialis (testi-lényegi) jelenlét a szereztetés igéivel „az átváltoztató szavak hatása alatt” veszi kezdetét. Ezt jelzi a csengettyű megszólalása. Nehezebb feladat meghatározni a consecratio időbeli hatásának végét!

További problémák is adódnak az átlényegült ostya és bor misztikus Krisztusának jelenlétével kapcsolatban. Mi történne ugyanis, ha az ostyából egy kicsi darab a földre hullana, és a hívő vagy a pap rálépne? Lényegileg Krisztust tapossa meg, vagy csak az ostyát? Mi történik a misztikus Krisztussal, ha a morzsát elviszi és megeszi egy hangya, vagy a kilöttyent bort megissza egy muslica? Lényegileg Krisztust ette meg a hangya, vagy csak ostyát evett? A probléma megoldása a következő, idézzük: „a kenyérmorzsáknak már nem mondható egész kicsi részecskében és a nem biztosan észlelhető, nem táplálék jellegű borcseppekben vagy ruhaneműben felszívódott borban megszűntnek tekinthető Krisztus jelenléte.” Továbbá: „Csodaszerűen jön létre Krisztus jelenléte, csodaszerű a jelenlét megszűnése is.” Megszűntnek tekinthető – ez elegáns megoldás!

Bárki megfogalmazhat további kérdéseket. A főnti problémák felvillantása arra a tényre világít rá, miszerint a római katolicizmus körömszakadtáig állítja, fenntartja és védi Krisztus misztikus megjelenését a miseáldozatban. Ezt az eseményt tekinti a legszentesebb történésnek az egyház életében. A somatikus-substantialis jelenlét megköveteli a konsekrált ostya irányába az Istennek kijáró imádatot, tiszteletet, hódolatot.

Miért hamis úrvacsorai pótszer a miseáldozat? Azért, mert a hangsúly a mise esetében az ostya papi átváltozására, átlényegülésére esik, hogy a misézők a misztikus Jézust kapják és egyék. A miszticizmus egyrészt számos megoldhatatlan kérdést vet fel, másrészt elvonja a figyelmet és a hitet Krisztus egyetlen, üdvszerző áldozatáról. A hívő

ahelyett, hogy Krisztus helyettes elégtételét ismerné meg és abban bízna, az átlényegülés tanának misztikus, bonyolult rendszerébe vész bele, hogy a végén az ostyában, mint az eucharisztia misztikus Krisztusában részesüljön. Ezt az élményt, ezt a tapasztalatot kínálja a mise. Külsőleg ugyan történik valami úrvacsorához hasonló, de a lelki tartalmat sikerült megváltoztatni: a hívő hitét Krisztus egyedüli áldozatáról az eucharisztia misztikusan megjelenő állítólagos Krisztusára irányítani.

Az Úr vacsorájának bibliai tanítása és a misetan azonossága csak úgy tartható fenn, ha a fenti, lényegi különbségeket valaki tudatosan vagy tudatlanságból figyelmen kívül hagyja.

Az úrvacsora hamis, élmény-misztikai pótszere, bár nem a misetan kidolgozottságával, nem zsinati dogmákban kimondva, mégis megjelenik a reformáció irányzataiban is. A misztikus pótszer tettenérését azonban éppen

a kidolgozatlan, a spontán megjelenés teszi nehezzé. Az élmény-misztika során a lélek valamilyen élményben, megtapasztalásban részesül: érzi Jézus jelenlétét, a bűnbocsánatot, lelke megtisztulását, felszabadultságot, belső melegséget. A keresztyének hitét és életét roncsoló szellemi hatalom célja szerint ez esetben bármire irányulhat a hit. Krisztus váltságáhalála helyett, vagy amellet valamilyen élmény, megtapasztalás a hit alapja. Azért kezd el reménykedni az ember, mert átélt egy titokzatos, elmondhatatlan élményt. Az üdvösség, a hit és a Krisztus-követő élet valódi alapja azonban nem az ilyen misztikus Krisztus-élmény. Az evangélium szerinti úrvacsora nem azonos az élmény-misztikus Jézus-megtapasztalások pótszerével. Az élmény-misztika hamis úrvacsorája nem adhatja a léleknek az örök életre való táplálékot, amivel pedig Krisztus az üdvösségre táplálja tanítványait.

Az úrvacsorával Krisztus az ő kereszthalálára, mint üdvösségünk egyedüli alapjára irányítja figyelmünket. Krisztus Lelke az Úr kereszten értünk megtörtetett testére és értünk kiontott vérére, bűneinkért vállalt megváltó halálra emeli tekintetünket. Az igaz úrvacsora abban erősít meg, hogy áldozata ránk is érvényes. Krisztus az úrvacsorában a mi lelkünket erről akarja meggyőzni és bizonyossá tenni. Remélem, veled is megteszi, kedves olvasó, és nem fogsz megelégedni az úrvacsora lélekroncsoló, meghamisított pótszereivel!

Cs. Nagy János / Budakalász

*

Jegyzetek: 1. Dr. Előd István, Katolikus Dogmatika, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 504. o.; 2. Uo. 505. o.; 3. Uo. 505. o.; 4. Uo. 519. o.; 5. DH 1643, Határozat a legszentebb oltári szentségről, 1551.; 6. Dr. Előd István, Katolikus Dogmatika, Szent István Társulat, Budapest, 1983, 514. o.; 7. Uo. 519. o.

AZ ÚRVACSORA KIALAKULÁSA ÉS FORMÁI

Az első keresztyének a Krisztus halálára való emlékezést úrvacsorának nevezték, és összekapcsolták azt a gyülekezeti szeretetlakomával (agapéval). Alig múlt el azonban néhány évtized, s ennek gyakorlata több változáson ment keresztül. Helyenként némi titokzatos, misztikus „színt” tulajdonítottak a kenyér és bor kiosztásának, máshol pedig meghatározták, hogy vételekor csak a hívők maradhattak a gyülekezetben, a még meg nem kereszteszt vagy egyházfegyelmezés alatt álló tagok kötelesek voltak ilyenkor elhagyni az összejövetel helyét.

A későbbiekben, miután a pogányság tömegesen tért át a keresztyénségre, a kenyér megtörését összefüggésbe hozták az áldozat fogalmával. Ennek következményeként a IX. században már csaknem az egész nyugati egyházban általánossá lett az a nézet, hogy az úrvacsorában a kenyér és a bor Krisztus valódi testévé és vérévé lényegül át, benne Krisztus áldoztatik meg újra és újra (oltári szentség). Végül ezt a dogmát a IV. lateráni zsinaton (1215)

hivatalos rangra is emelték, s a hét szentség egyikévé lett.

A XVI. század reformátorai általában elvetették a katolikus egyház átlényegülési tanát, valamint azt a szokást, hogy az úrvacsora csak egy szín alatt, kenyér alakjában szolgáltatható ki. Arról azonban, hogy az úrvacsora szerzetési igéi („ez az én testem...”) miként értendők, már nem tudtak egységes álláspontot kialakítani. Luther szerint a kenyér és bor a megszentelés után is megmarad kenyérnek és bornak, de ezzel általunk nem érthető módon egyesül Krisztus teste és vére, mégpedig oly módon, hogy a kenyérben (vagy a kenyérral együtt) Krisztus valódi teste adatik az úrvacsorával élőknek. Ezzel szemben Zwingli azt vallotta, hogy a megtört kenyér és kitöltött bor nem más, mint a Krisztus halálára emlékeztető, s a halálával szerzett üdvörről a hívőket biztosító jel. Kálvin szerint viszont az úrvacsorában csak kenyér és bor adatik, ám aki azokat igaz hittel veszi, azok vétele alkalmával egyszersmind a „lelki

szájával” veszi Krisztus testét és vérére. Melanchton élete utolsó évtizedeiben erősen közeledett a kálvini felfogáshoz, míg az unitáriusok csupán emlékeztető jeleknek tekintik az úrvacsora elemeit.

Ami a megjelenési formákat illeti: a római és görög katolikusok, az evangélikus és a Zwingli által alapított zürichi egyházak (a szent jegyek kiosztásakor) a kovásztalan kenyeret (ostyát) használják, a görög keleti (ortodox), a református egyházak és az unitáriusok kovászos, azaz rendes kenyeret.

Az úrvacsorát különböző egyházak vagy egyházrészek különböző elnevezéssel jelölik és gyakorolják. Használatos még az eukarisztia, az Úr asztala, vagy a kenyértörés kifejezés (ez utóbbit némelyik kiségyház lábmosással is egybeköti).

A Bibliában több ige is található, ami az úrvacsora vételére utal. Ezek egyike a Máté 26,26-29. Itt az evangélista a Krisztussal való közösségre, a rá való emlékezésre fekteti a hangsúlyt.

Ugyanakkor van egy olyan jelentése is,

ami az egymással való közösségre buzdít. A Szentírásban, és általában a Közel-Keleten hagyományosan az együttékezés közösségvállalást, sőt gyakran szövetségekötést jelent. Erről tanúskodik a 2Móz 18,12 is: „És Jetró, a Mózes apósa égőáldozattal és véresáldozattal áldozott Istennek. Áron pedig és Izráel minden véne eljött, hogy együtt egyenek kenyeret Mózes apósával Isten előtt”. Az úrvacsorában tehát egy vertikális és egy horizontális kapcsolat jön létre: az egyik Isten és az ember között, a másik pedig a Krisztusban testvérek között.

Az egyébként tudvalevő, hogy az úrvacsora előképe a pászka, ami az Ószövetség fontos eleme, s amit Mózesen keresztül rendelt el az Úr. Az Egyiptomból való kivonulásra emlékeztet. A pászkabarány testének, vérenek feláldozása előre mutat Jézus Krisztus megváltására, egyszeri és tökéletes áldozatára.

Az úrvacsora helye a templomi (esetleg házi) istentisztelet, amire a Csel 2,42. 46 is utal. Az úrvacsoravételt

általában bűnbánó alkalmak, bűnvalló imádságok előzik meg, ezáltal készíti fel ki-ki magát az Istennel való szent közösségre. A hívő ember hitből, örömmel részesedik az úrvacsora áldásaiban. A szent jegyek kiszolgáltatását általában erre felszentelt szolgálók (lelkipásztorok) végzik, bizonyos szükséghelyzetekben erre más gyülekezet vezető, sőt az egyetemes papság elvén akár egy-egy hitben járó gyülekezeti tag is felhatalmazható.

Mind a lutheri, mind a kálvini úrvacsora-tanítás a szentséggel való egyre gyakoribb éleést szorgalmazza. Ennek ellenére a legtöbb helyen csak a nagyobb ünnepeken kerül sor úrvacsoraszolgáltatásra, bár vannak községek, ahol minden vasárnap élnek vele. Az úrvacsora folyamán minden hívő részesül mind a kenyérből, mind a borból. A jegyeket az úrasztaláról szolgálják ki (ami a házi istentiszteleteknél természetesen nem valósítható meg). A kehelybe leggyakrabban bort töltenek (helyenként, főleg, ahol az alkohol-

fogyasztást még az úrvacsora alkalmával is bűnnek tartják, szőlőlevet használnak). A kenyér és a bor kiosztása gyülekezetenként változó: van, ahol közös, nagy kelyhet, máshol kis kelyheket használnak. Az úrvacsorázásnak sajátos liturgiája van, kiosztása után a lelkész imádságra hívja a gyülekezetet, amit – az egész istentisztelet befejezéseként – az elbocsátás, valamint az ároni áldás követ.

Luther Márton szerint „*ha valaki nem becsüli nagyra ezt a szentséget, ez annak a jele, hogy nincs bűne, testisége, ördöge, világa, halála, veszedelme, pokla, azaz, hogy ezek közül egyet sem hisz, pedig feje búbjáig bennük él, és kétszeresen az ördögé. Viszont nem is kell neki kegyelem, élet, paradicsom, mennyország, Krisztus, Isten vagy bármiféle jó. Mert ha hinné, hogy ennyi gonoszság van benne, és ennyi jóra szorul, akkor nem hanyagolná el ezt a szentséget, amelyben ezekkel a bajokkal szemben segítséget és sok jót nyerünk*” (Kiskáté).

Margit István / Pécel

ÍGY KEZDŐDÖTT (BIZONYSÁGTÉTEL)

Születésemtől olyan családban nőhettem fel, ahol a becsület, a tisztesség mellett a vallásosság, az Ige és az imádság fontos volt. Szüleim Erdélyben születtek, szinte minden rokonságunk ott élt, nagyszüleim is. Nagyocska korunkban meglátogathattuk őket, s boldog heteket tölthettünk náluk.

Édesapám huszártiszt volt, aki végigharcolta az I. világháborút, megsebesült, a háború végén részt vett a Nemzeti Hadsereg megszervezésében. Horthy Miklós kíséretjeként vonult be Budapestre. Sokféle munkát végzett a nemzet hadseregének megszervezésében, a Vitézi Rend kialakításában, majd annak az első között felavatott tagja lett. 1935-ben nyugdíjba vonult, és vitézi telkén gazdálkodott. A katonai egyházkerületnek főgondnoka volt, így a vallásos öntudata megvolt. Otthon a családban rendszeresen imádkoztunk, énekelünk. Hűségese templomba járók voltunk. Azt gondoltuk, hogy a hit tekintetében minden rendben van nálunk.

1924-ben születtem Budapesten. Én

voltam a második gyermek, s született még két húgom, így a családban négy gyermek élt. Bátyám katonaiskolában tanult. Iskoláimat a debreceni Dóczy Leánynevelő Intézetben végeztem. Mivel jó, vallásos gyermek voltam, gimnazista koromban vallástanárom megbízott azzal, hogy kisebbek részére tartsak vasárnapi iskolai alkalmakat. Ha ezek nagyon sok gondot is okoztak, mégis jók voltak arra, hogy a Bibliából sok történetet megismerhettem.

Érettségi után igyekeztem magamat tovább képezni. Akkor már háborús idők voltak. Mivel édesapámat a románok halálra ítélték távollétében, nem várhattuk meg a frontvonal megérkezését. Egy szekerre felpakoltunk minden szükségesnek vélt dolgot, és elindultunk a hosszú menekülés útján. Heteken át szekereztünk keresztül Magyarországon, amíg Ausztriában túl nem értünk az Ens folyón, ahol amerikai fogságba estünk. Egy osztrák parasztházban kaptunk szállást. Jó pár hónap múlva innen indulhattunk haza

vonattal, mert a lovakat és a szekeret ott kellett hagyni.

Édesapámat útközben – igazoltatás ürügyén – őrizetbe vették. Csak hetek múlva engedték el, miután kiderült, hogy semmi vétséget nem követett el a háborúban.

Debrecenbe érve kiderült, hogy semmink sem maradt. Egykori lakásunkat lefoglalták, kirabolták, az egykori vitézi birtokon mások gazdálkodtak. Így kénytelenek voltunk Hosszúpályiban szállást keresni. Itt irgalmas szívű emberek befogadtak bennünket, két éven át ott laktunk, és napszámos munkával kerestük meg a betevő falatunkat.

Közben az ébredés szele elérte Hosszúpályit is. Hívó teológusok jártak ki szolgálni. Az iskolateremben vagy a templomban tartották az evangélikációs alkalmakat. Egyre nagyobb volt az érdeklődés. Két húgom hitre jutott, engem is megszólított az Úr. 1947-ben egy pünkösd konferencián kaptam új szívet Uramtól. Így otthon most már a három lány együtt olvasta az Igét, és

imádkozott. Enikő húgom közösség-vezető lett a hosszúpályi hívők között. Szüleim eleinte idegenkedtek e miatt az új vallásosság miatt, de az Úr bennük is munkát kezdett. A következő évben eljutottak a vajai konferenciára. Édesapám abba a bibliakörbe került, amelyet Fekete Péter tartott. Az óra után beszélgetés indult meg az öntudatos, magát vallásosnak tartó tábornok és a fiatal teológus között. A többszöri beszélgetés édesapám megtérésével végződött. Ettől kezdve Fekete Pétert lelki atyjának fogadta el. Közben édesanyámban is munkát kezdett az Úr, így mindketten élő hitre jutottak. Ebben az évben Csaba bátyánk is hazatért az orosz hadifogságból, és őt is megragadta az Úr, hitre jutott egy alsúti ifjúsági konferencián. Így most már az egész család együtt dicsérte az Urat.

Hosszúpályiban édesapámat mindenképpen ki akarták kezdeni. Előbb ráfogták, hogy az iskolák államosítása ellen uszított, majd fegyverrejtegetéssel

vádolták meg, amelynek alapján halálra ítélték volna (statárium, rögtönítélő bíróság volt!). A tárgyaláson, a terembe több hívő testvér beült, és ott csendben imádkozott. Pénz hiányában nem tudtunk védőügyvédet fogadni, de egy jóérezsű ügyvéd ingyen vállalta a védelmet. Mivel a felbérelt hamis tanúk összevissza hazudoztak, a bíró dühös lett rájuk, és megszüntette az eljárást. Otthon, a faluban ezzel nem elégedtek meg, el kellett hagynunk azt. Ezért gyorsan Debrecenbe költöztünk úgy, hogy nem tudtuk, hol fogunk majd lakni.

A CE Szövetségnek volt egy nagy helyisége a Piac utca 64. szám alatt. Itt tartották a közösségi alkalmakat, majd amikor a termet el akarták foglalni, a közösségvezető bennünket költöztetett be az imaterembe, a Bethánia órák pedig a Kistemplom imatermébe kerültek át. Így az addig bujdosó családnak lett végre otthona. Ez a hajlék azonban sok hívő testvér otthona is lett, akik gyakran meglátogattak bennünket. Így jó lehet-

ség adódott a lelki beszélgetésekre is. Mi is sokfelé jártunk szolgálni a közeli és távoli településekre.

Az évek múlásával mind a négy gyermek megtalálta a párját. Elsőként én lettem menyasszonya Asztalos Zoltánnak, majd eljegyzések és házasságkötések sora következett. Uzonka húgom Bojtor Istvánné, Enikő pedig Kovács Dezsőné lett, Csaba Bereczky Líviát vette feleségül. Mind a három lány lelkészfeleségként folytatta életét.

Asztalos Zoltán éveken át volt segédlelkész Hajdúhadházon. Mivel nőülési engedélyt nem kapott, meg kellett várnia, amíg elhelyezik. Így az esküvőnk 1954. május 9-ére halasztódott, amikor elhelyezték a messzi Abaújban lévő Selyeb gyülekezetébe. Amikor elköltöztünk, magunkkal vittük szüleimet is, így egyszeriben négytagú család lettünk. Majdnem 60 évvel ezelőtt így kezdődött életem új, boldog, családi szakasza.

*Asztalos Zoltánné Toókos Ildikó /
Hajdúszoboszló*

30+ fiatal felnőttek találkozója

Pécel, 2013. április 6-án 10 órától

Program: Túlélhető-e a XXI. század?

(Segíti-e ezt a posztmodern ideológia és gyakorlat?)

Közös ebédre (jó idő esetére) szabadtéri kolbászsütést tervezünk, amihez üdítővel vagy süttivel járulhatsz hozzá. Ebéd után kis csoportokban beszélgetünk az elhangzottakról, majd közös, kötetlen időtöltés, illetve áhítat következik. Mindennek része a játékos bemutatkozás, személyes beszélgetés-ismerkedés, közös éneklés. A program egész napos. A részvétel ingyenes, minden 30. életév feletti, egyedül élő fiatalot szeretettel várnak a szervezők!

*

Halottaink:

- † György Antal (1913) Püspökladány,
- † Hajdú Mária (1943) Orosháza,
- † Kollár Viktorné (1927) Budaörs,
- † Szondi Lajos (1926) Nyírmeggyes.

Ismételten szeretett testvérektől búcsúztunk az elmúlt hónapokban, olyan BSZ tagoktól, akik életükkel, szolgálattal dicsőítették Istent.

Elbúcsúztunk a legidősebb tagunktól is (Anti bácsi), aki 100 évet élt, és a sok hátratételt elszenvedve sem rendült meg Jézus Krisztusba vetett hite.

Áldott életű testvéreink szolgálata, hite, bizonyágtétele mindannyiunkat hálás emlékezésre kötelez. Adjon az Úr itt maradt szeretteiknek, gyülekezetüknek, a BSZ körzetekben élő tagjainknak vigasztalást és a feltámadás reménységébe vetett hitet! ■

*

FONTOS KÉRDÉSEK

A Biblia Szövetség Fontos kérdések előadássorozata:

- április 14.: **Bálványimádás a 21. században? I. (halott bálványok)**
- május 12.: **Bálványimádás a 21. században? II. (élő bálványok)**

*

Az előadás 17 órakor kezdődik a Budapest, Nagyvárad téri ref. templomban (VIII. ker. Üllői út 90.), amit beszélgetés követ. Mindenkit szeretettel várnak a szervezők!

CSALÁDOS NAP

Pécel, 2013. június 1-je, szombat

Minden korosztálynak szervezünk programot:

- szülőknek délelőtti beszélgetést,
- vezeti: Marco de Leew van Weenen és felesége
- legapróbbaknak játszóházat, felügyelettel;
- idősebbeknek kézműves foglalkozást;
- fiúknak focit;
- tizen-huszon éveseknek teaházat, ahol Weberné Marika az internet használatának veszélyeiről beszélget a résztvevőkkel.

Közös ebéd a szabadban, majd barátkozás, ruha-turi, valamint közös családi játék a Gulyás család vezetésével. Jöveletekről – az étel elkészítéséhez – jelentkezést várunk a hét szerdájáig.
Jöjjetek el, hívjátok barátaitokat is!

**30+ fiatalok kirándulása
a Budai hegyekben,
2013. január**

MEGHÍVÓ

A Biblia Szövetség 25. rendes, éves közgyűlését és tavaszi csendesnapját tartja

2013. május 1-jén 10 órától
Budapesten, a Nagyvárad téri református templomban
(VIII. ker. Üllői út 90.).

* * *

Tervezett szakmai program, amiről a közgyűlés tárgyal és szavaz:

- *főtitkári beszámoló,*
- *jelentések a 2012. év gazdálkodásáról és tevékenységéről,*
- *Felügyelő bizottság jelentése,*
- *2013. évi költségvetés.*

*

A lelki program: **„Vigyázzatok és imádkozzatok!”**

1. Az imádság: parancs vagy kiváltság? – Lk 18,1
2. Ne siránkozz, imádkozz a misszióért! – Mt 9,36-38
3. Isten válasza: a megnyílt ég... – Jak 5,17-18

*

Amennyiben a meghirdetett időpontban a közgyűlés határozatképtelen, akkor a megismételt közgyűlést **2013. május 1-jén, 10.30 órakor** a fent jelölt helyszínen tartjuk, amelyik már létszámra tekintet nélkül lesz határozatképes.

Kérjük a Szövetség tagjait, hogy 9.00-10.00 között a helyszínen aláírásukkal igazolják részvételüket, amikor majd kézhez kapják a közgyűlés tárgyalási anyagát is!
A regisztráció lezárása után érkező tagjaink a szavazásban – sajnos – aktívan nem vehetnek már részt.

*

A Biblia Szövetség tagjait és az érdeklődőket szeretettel várja a BSz Tanácsa!

A **Biblia és Gyülekezet** című folyóiratra a **11742331-20003610** számlaszámon vagy postai utalványon lehet előfizetni
Az előfizetési díj 2013-ban: *belföldre:* 2.500,- Ft/év; (2.200,- Ft/pld. 10 pld. felett); *külföldre:* - *európai országokba:* 4.800,- Ft/év;
- *egyéb országokba:* 5.900,- Ft/év. Az előfizetés nélküli árus példány ára 350,- Ft. A folyóirat megjelenik negyedévenként.

A Biblia és Gyülekezet szerkesztősége és kiadóhivatala: a Biblia Szövetség címén
Kiadja a Biblia Szövetség megbízásából az Ébredés Alapítvány, felelős kiadó: *Szabó László*

* * *

Biblia Szövetség címe: H-2119 Pécel, Kálvin tér 2/B Telefon/fax: 06 (28) 452-334 Internet: www.bibliaszov.hu E-mail: bsz@bibliaszov.hu
felelős szerkesztő: *dr. Sárosi Ete Álmos*; szerkesztő: *dr. Mikolicz Gyula*; tördelés: *Horváth Mária*
címlapfotó: *H. M.*; a mellékletet összeállította: *Horváth Mária*

Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza! Folyóiratunk legközelebb 2013 júniusában jelenik meg. Lapzárta: 2013. május 5.
Nyomtatás: M és M Goldprint Kft. 1107 Bp., Mázsa u. 3. – HU-ISSN 0866-2932 (nyomtatott) – ISSN 2064-0269 (online)